

Masš tednik

kulturno - politično glasilo

Koroški glasnik

svetovnih in domačih dogodkov

Vistra blago za obleke od	12.50 in 9.80
Imprime, umetna svila	39.— in 25.50
Damske hlačke	13.— in 8.50
Damske garniture	25.50 in 19.50

Brunnee

Celovec — Klagenfurt, Priesterhausgasse

4. leto / številka 28

V Celovcu, dne 10. julija 1952

Cena 1 šiling

Evropski pas

Običajno v poletni vročini politični dogodki nekoliko mirujejo in je važnejših odločitev pričakovati v hladnejšem letnem času.

Letos pa kljub hudi vročini politiki nadaljujejo svoja potovanja in posvetovanja. Avstrijski državniki so obiskali zapadne države, zunanji minister Gruber se je mudil v Jugoslaviji. Ameriški zunanji minister se je pojavil tik ob ruski meji tako v Berlinu kakor tudi na Dunaju. Mogoče se v tem zadnjem obisku izraža celo nekaka želja po ponovnih razgovorih z ruskimi politiki in to misel še nekako bolj potrjuje potovanje glavnega tajnika Združenih narodov na Dunaj.

Dejstvo, da sta tako Francija kakor tudi Zapadna Nemčija preložili parlamentarno odobritev novih meddržavnih pogodb na jesen, medtem ko je Amerika te pogodbe po svojem parlamentu že odobrila, kaže, da utegnejo ravno te pogodbe tudi močno vplivati na jesenske volitve v Ameriki, kjer bodo volili državnega predsednika.

Kljub vsem naporom francoskega zunanjega ministra Schumana in predsednika zapadne nemške republike dr. Adenauerja, obstoja med obema državama oziroma med obema narodom veliko nezaupanje. Na obeh straneh se pojavljajo nove ovire medsebojnega sodelovanja v političnem in vojaškem oziru. Verjetno pa bo to nezaupanje mogel zmanjšati le pritisk Vzhoda ali pa izdatna finančna pomoč Amerike tako Nemčiji kakor tudi Franciji.

Na jugu Evrope opazujemo iskanje novega sodelovanja med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo. Turčija in Grčija sta sicer že vključeni v Atlantsko zapadno obrambno zvezo, medtem ko Jugoslavija formalno tej zvezi še ne pripada. Tudi tu se oblikuje nek pas držav, ki bi segal od Turčije preko Grčije in Jugoslavije v Avstrijo in Zapadno Nemčijo; istotako sta Danska in Norveška vključeni v ta pas. Finska in Švedska pa stojita izven tega obrambnega pasu. Tudi zadnji spor med Švedsko in Sovjetsko Rusijo ni spremenil nevtralnega zadržanja švedske zunanje politike in ostane ta država tudi za naprej v sporu med Zapadom in Vzhodom nevtralna. Vsi navedeni dogodki pa tako globoko posegajo v nadaljnji razvoj evropske in svetovne politike, da v polni meri upravičujejo politično razgibanost kljub poletni vročini.

Zgoraj označena zunanje-politična ureditev seve zahteva in kriči tudi po notranje-politični konsolidaciji v posameznih državah.

Kar se tiče naše države smo mogli v zadnjih tednih in mesecih opazovati med vladnima strankama hud medsebojni boj vsaj v časopisju in trajno očitaneje korupcije, ki naj bi po časopisnih ugotovitvah segala predvsem v razna podržavljenja podjetja. Važnejši kakor vsi očitki pa je dejstvo, da avstrijska zunanja trgovina konkurenčno vedno bolj peša in da uvoz od meseca do meseca bolj presega izvoz, da je torej naša zunanja trgovina vedno bolj pasivna. V tem vprašanju pa po vseh gospodarskih vidikih ni drugega izhoda kakor cenejše proizvodnjo. To pa bi se dalo doseči po dvojni poti. Prvič bi zmanjšanje plač izsililo znižanje cen. Ta pot je skoraj nemogoča. Drugič pa bi znižanje cen mogli doseči tudi z večjo proizvodnjo v istem delovnem času. Na splošno smo mogli v zadnjem času sicer opazovati znatno znižanje cen posameznim surovinam, kakor pri lesu, volni in bombažu, vendar se stroški proizvodnje niso bistveno spremenili. Končno bi tudi še na področju vmesnega dobička obstojala tretja možnost, da se cene znižajo in to tako za prodajo doma kakor tudi za prodajo preko državne meje, torej v zunanji trgovini.

Če se torej uravnavajo razmere v zuna-

Trygve Lie je bil na Dunaju

(Glej sliko na 6. strani)

Prejšnji terek je odpotoval z Dunaja ameriški zunanji minister Dean Acheson. O njegovem obisku na Dunaju smo poročali podrobno v zadnji številki „Našega tednika“.

Že naslednji dan je prispel z letalom na Dunaj generalni tajnik Organizacije združenih narodov Trygve Lie. Na letališču ga je pozdravil avstrijski zunanji minister dr. K. Gruber, ki je poudaril, da je to prvič, da pride uradni zastopnik Združenih narodov v deželo, ki še ni članica Organizacije združenih narodov.

V četrtek je Trygve Lie najpreje obiskal zveznega predsednika dr. Th. Körnerja, nato pa zveznega kanclerja ing. dr. Figla ter podkanclerja dr. Schärfa in zunanjega ministra dr. Gruberja. Po teh obiskih je odšel Trygve Lie v parlament, kjer so bili zbrani poslanci obeh zbornic, vsi člani vlade in vsi avstrijski deželni glavarji. Pozneje je prišel tudi zvezni predsed. dr. Körner.

V svojem govoru je generalni tajnik Združenih narodov najpreje izrazil zahvalo avstrijskemu ljudstvu, da kljub številnim

razočaranjem ni nikdar izgubil vere v Združene narode. Poudaril je nadalje, da Avstrija že zdavnaj spada v Organizacijo združenih narodov, zakar se je tudi — četudi doslej brezuspešno — vedno trudil.

Nato je Trygve Lie podal kratko zgodovino dela Združenih narodov, katero delo pa je oviralo medsebojno nezaupanje, ki je povzročilo končno novo tekmovanje v oboroževanju med narodi. Pri tem pa je načelo Združenih narodov, da ne sme biti nikdar kaki deželi ali kakemu narodu vsiljen režim, ki ga ta narod ne mara. Samo to more zagotoviti mir in svobodo na svetu.

Naslednji dan je obiskal Trygve Lie dunajsko univerzo, kjer mu je rektor v imenu akademskega senata kot prvemu inozemcu po letu 1945 izročil častno priznanje dunajske univerze.

Začetkom tega tedna je Trygve Lie odpotoval v svojo domovino v Oslo na Norveškem, od koder odpotuje na Mednarodne olimpijske igre v Helsinki na Finskem. Njegov obisk v Avstriji je gotovo v zvezi z naporom, kako zagotoviti v tem delu Evrope stalnost miru.

Taft — Eisenhower

V ponedeljek se je pričel v Chicagu v Združenih državah zborovanje (konvent) ameriške republikanske stranke, katere naloga je določiti predstavnika te stranke za jesenske predsedniške volitve v Združenih državah. Na konvent je prispelo iz vseh delov države preko 1200 delegatov.

Že pred ponedeljkom je poseben odbor stranke poizkušal ugotoviti, koliko glasov so v predvolilnih glasovanjih dobili posamezni kandidati in kateri delegati so pri teh volitvah bili pravilno izvoljeni. Že takoj pri tem se je pokazalo, da imata glavna kandidata približno enako število delegatov za sebe. Ta dva kandidata sta senator Taft in pa general Eisenhower.

Pri tem ima senator Taft strankarski upravni aparat skoraj popolnoma na svoji strani in to mu more zagotoviti odločitev v njegov prid. Nasprotno pa ima general Eisenhower na svoji strani zelo odlične ameriške predstavnike, ki bi mogli pri glasovanju vplivati s svojim glasom na ostale delegate, da se v večini izjavijo za Eisenhowerja.

Sovjetska zveza in Trst

Sovjetsko zastopstvo pri Organizaciji združenih narodov v New Yorku je izročilo glavnemu tajništvu organizacije prepis sovjetske note, ki so jo izročili Sovjeti dne 24. junija Združenim državam in Veliki Britaniji. V tej noti protestira Sovjetska zveza proti določilom londonskega dogovora, ki pooblašča Italijo, da imenuje svoje zastopnike pri upravi območja A Svobodnega tržaškega ozemlja. S tem je deljeno — kakor pravi sovjetska nota — Svobodno tržaško ozemlje v italijanski in jugoslovanski del, kar pa nasprotuje italijanski mirni pogodbi.

Medtem je Italija že imenovala svoje zastopnike pri anglo-ameriški vojaški upravi Svobodnega tržaškega ozemlja. Za glavnega direktorja pri generalu Wintertonu je bil določen dosedanji prefekt v Genovi, dr. Giovanni Vitelli. Veliko razburjenje med Slovenci in na splošno med onimi Tržačani, ki niso za priključitev Trsta k Italiji, je

nji politiki, bo nujna potreba, da bodo posamezne države tudi uredile svoje notranje razmere, ker je pač na znotraj urejena država najboljši garant tudi v zunanje-političnih računih.

Odločilno glasovanje bo verjetno v četrtek, ako se zaradi nepredvidenih zaprek ne zavleče.

Kot glavni govornik na konventu je nastopil znani bivši vrhovni poveljnik na Japonskem in na Koreji, general Mac Arthur, ki zagovarja izvolitev Tafta. V tem slučaju bi bil Mac Arthur kandidat za podpredsednika Združenih držav.

V svojem govoru je Mac Arthur ostro kritiziral notranjo, še bolj pa zunanjo politiko sedanje ameriške vlade pod predsedstvom Trumana. Temu je očital, da nosi krivdo za sedanje razmere v svetu, ker je dal povelje za umik ameriških čet iz Nemčije in iz Južne Koreje.

O izidu glasovanja na republikanskem konventu bomo poročali v prihodnji številki „Našega tednika“. — Konvent demokratske stranke, katere član je tudi predsednik Truman, se prične tudi v Chicagu dne 21. julija. Predsednik Truman je ponovno izjavil, da nikakor ne bo sprejel kandidature demokratske stranke za predsednika Združenih držav.

vzbudilo imenovanje Diega De Castra kot italijanskega svetovalca pri generalu Wintertonu. Diego De Castro je namreč znan kot eden najbolj strupenih šovinistov in iredentistov in je rojen v Istri.

Na nedeljskem zborovanju v Nišu pa je maršal Tito ponovno poudaril, da je tržaško vprašanje stvar, ki se mora rešiti med Italijo in Jugoslavijo.

Med Avstrijo in Jugoslavijo

V smislu sporazuma, ki je bil dosežen pri obisku avstrijskega zunanjega ministra dr. Karla Gruberja pri jugoslovanskem ministrskem predsedniku maršalu Titu se bodo pričeli najpreje razgovori o ureditvi malega obmejnega prometa med Avstrijo in Jugoslavijo. Ti razgovori bodo sredi meseca avgusta v štajerskem letovišču Gleichenberg.

V zvezi s temi pogajanjmi je sporočil štajerski deželni glavar Krainer, da bo obmejno območje za mali obmejni promet verjetno določeno v globino deset kilometrov in da bo določenih na obmejnem ozemlju na štajersko-koroško-jugoslovanski meji okrog 15 prehodov.

KRATKE VESTI

Avstrijski škofje so naprosili, da prevzame predsedstvo Katoliškega shoda na Dunaju predsednik avstrijske katoliške akcije profesor dr. Rudolf Henze, ki je eden izmed ravnateljev radijske oddajne postaje Ravag.

Ob priliki 700-letnice mesta Lienz na Vzhodnem Tirolskem bo zvezni predsednik dr. Th. Körner obiskal tudi Zg. Koroško. Dne 20. julija popoldne bo obiskal Marjino romarsko cerkev v Luggau (Lokava).

Avstrijska narodna banka bo izdala nove bankovce po 100 šilingov, ki se bodo po barvi razlikovali od sedanjih bankovcev, ti pa ostanejo tudi še v naprej v obtoku in v veljavi.

Za prepričenje brezposelnosti bo vlada dala na razpolago denar za gradbo cest. Ta denar pa bo vlada dobila z večjim obdavčenjem piva. Vrček piva se bo zato podražil za 5 grošev.

Odsek za kmetijstvo in gospodarstvo pri poslanski zbornici je sprejel sklep o poklicni izobrazbi delavcev in samostojnih gospodarjev v kmetijstvu in gozdarstvu. Ko bo predlog sprejet kot zakon, bodo morale izdati izvršilne določbe v teku šestih mesecev posamezne deželne vlade.

Na avstrijsko-jugoslovanskem obmejnem ozemlju pri Ivju na Štajerskem (Eibiswald) je obmejni stražnik ustrelil domačinko iz Ivja, Gabrijelo Scherenberger, ker je po jugoslovanskih navedbah s svojo sestro Erno brez dovoljenja prišla na jugosl. ozemlje, na poziv straže pa je hotela zbežati.

Zaradi mučenja in nečloveškega postopanja s svojimi tovariši v ujetniškem taborišču v Sverdlovsku na Uralu v Sovjet. zvezi sta bila obsojena pred dunajskim sodiščem Leo Lauber in Johan Lackner, prvi na 5 let, drugi pa na 4 leta težke ječe.

Vročina v zadnjih dneh je dosegla v nekaterih deželah srednje Evrope rekordne višine. Tako je kazal termometer na Tirolskem do 38° C, na Koroškem pa 34° C v senči. V Italiji in na Francoskem so nastali zaradi vročine številni požari in veliko število ljudi je vsled vročine umrlo.

Po poročilih iz Graza gradijo na jugoslovanskem obmejnem ozemlju od Gustajna preko Dravograda in Maribora do madžarske meje utrdbe, ki naj zavarujejo to ozemlje pred morebitnim napadom z madžarske ravnine.

V Nataniji blizu Jeruzalema gradijo Združene države največje letališče na Bližnjem Vzhodu.

V Beogradu so bile obsojene na smrt z ustrelitvijo štiri in na večletno zaporno kazen 12 oseb. Obsojeni so bili, ker so ukradli 50 ton bakrene žice v vrednosti 83.000 dolarjev.

Jordanski kralj Talal se je vrnil iz Švice, kjer je bil na zdravljenju, v Aman, glavno mesto Jordanije. Verjetno pa bo kralj zaradi slabega zdravja kmalu odstopil.

Na Filipinskih otokih v Tihem morju je divjal silen vihar (tajfun), ki je porušil veliko število hiš, preko 70 oseb je mrtvih, mnogo pa jih pogrešajo.

General Matthew Ridgway je po pregledu britanskih, francoskih in ameriških čet v Nemški zvezni republiki pohvalil njihovo odlično pripravljenost. Rekel je, da „ima velikansko zaupanje v sposobnost poveljnikov evropskih obrambnih sil“.

Te dni so v Grčiji v stari Olimpiji s pomočjo konkavnega zrcala s sončnimi žarki prižgali olimpijsko baklo, simbol mednarodnih olimpijskih iger, in jo izročili zastopnikom Finske, ki jo bodo ponesli na olimpijske igre v Helsinki.

V desetkilometrsko obmejno območje bosta na Koroškem med drugimi spadala tudi kraja Labod ter Pliberk in mogoče še Beljak.

Politični teden

Po svetu . . .

Obiska ameriškega zunanjega ministra Dean Achesona in generalnega tajnika UNO Trygwe Lie-ja sta dovolj jasno pokazala, da Zapad pripisuje Avstriji veliko važnost.

Oba obiska sta bila krona velike diplomatske aktivnosti anglo-ameriškega tabora v preteklih tednih. Pod tem je treba razumeti tudi razne obiske v Jugoslaviji in njeno zблиževanje z nekominformističnimi sosedmi.

V Franciji pridobivajo zmerne stranke na moči. Romunski zunanji minister. Ana Pauker — najbolj znana komunistka vzhodnega bloka — je bila odstavljena. Na Koreji se pogovarjajo zdaj tajno o pogojih premirja. Severnokorejci in Kitajci verjetno popustljivejši . . . V Egiptu nova vlada in verjetno ostrejši veter napram Angležem.

Obisk Dean Achesona na Dunaju je veljal avstrijskemu državnemu vodstvu. Če je ameriški zunanji minister obiskal Dunaj, pomeni to uradno in nedvoumno potrditev dosedanje ameriške politike, to je politične in gospodarske pomoči Avstriji in pa izraz medsebojnega priznanja do zapadnega demokratičnega sveta. Stvarne in jasne besede Dean Achesona so temeljile na želji po miru v tem delu Evrope in so imele poudarek na dosedanjih prizadevanjih Združenih držav Amerike za neodvisno Avstrijo.

Omeniti je treba, da sta tudi sovjetsko in Sovjetom prijazno časopisje in radio njegov obisk razlagala v dokaj manj ostrem tonu kot je bilo pričakovati. Nekateri listi so se vpraševali, če Acheson morda le ne prinaša miru?

Obisk Achesona je na vsak način prinesel prej zmanjšanje kot pa povečanje napetosti političnega ozračja v Evropi.

Isto je mogoče reči k obisku Trygwe Lie-ja. Ta državnik, kateremu sem in tja tudi Vzhod prizna, da se res trudi za obdržanje miru in poravnavo sporov med Vzhodom in Zapadom, je v dunajskem parlamentu imel govor, ki je bil daleč od kakršnegakoli polemiziranja, bil je toliko nepolitičen kot je bil stvaren. Bil je sinteza — osredotočen je plemenitih misli o vzrokih politične in gospodarske krize sedanjega človeštva.

Medtem ko sta Dunaj in Avstrija za nekaj dni predmet zanimanja številka 1 splošne politične javnosti, je prišlo v jugovzhodni Evropi še do nekaj omembe vrednih dogodkov. Zapadne sile so uresničile svoje obljube, ki so jih dale na londonski konferenci v zvezi s Trstom, po katerih dobi Italija večjo pravico soddoločanja v upravljanju Svobodnega tržaškega ozemlja. Pričakovanja tržaških italijanskih šovinistov, da bodo ta visoka uradniška mesta zasedli njih domači voditelji, se v glavnem niso uresničila. Večino važnejših „svetovalcev“ tvorijo uradniki in politiki izven Trsta.

V Beograd je prvič po vojni prišlo grško parlamentarno odposlanstvo. To je zunanji znak obnovitve prijateljskih odnosov med Grčijo in Jugoslavijo. Okrog Jugoslavije, Grčije in Turčije je bilo mnogo ugibanj o sklenitvi vojaške zavezniške pogodbe. Te govornice je zanimal maršal Tito na svojem nedeljskem govoru v Nišu, ko je dejal, da Jugoslavija ne bo pristopila k nobenemu paktu, ker je imela s pakti vselej le slabe izkušnje. Kljub temu obstojajo med omenjenimi državami skupni interesi in Jugoslavija bo — po izjavah maršala Tita — vedno v taboru, ki se bo boril za mir in neodvisnost.

V Franciji je podoba, da je De Gaullova stranka v teški krizi. Skoraj tretjina poslancev te stranke je odklonila načelo strankarske discipline, katero je zahteval De Gaulle. Nekaj poslancev je celo izstopilo iz poslanskega kluba. Komunistični voditelj Duclos je bil izpuščen iz zapora. Tako on kot strankino časopisje slavijo ta dogodek kot „zmago proletariata“.

Veliko razpravljaj v zapadnem časopisju je povzročil padec Ane Paukerjeve. Večina časopisnih glasov je mnenja, da gre isto pot kot so šli madžarski Rajk, češki Slansky in drugi voditelji komunističnih strank v satelitnih državah, namreč: najprej graja politburoja in sledeče obtožbe „odmika od strankine linije“, nato razrešitev funkcij, končno pa zapor, obsodba. — O vzrokih padca Ane Paukerjeve so mnenja različna. Ker je napol judovskega porekla, trdijo nekateri, da je njen padec v zvezi z naraščajočim antisemitizmom, drugi trdijo

spet, da je njena zvezda pričela toniti že pred dvema letoma, ko je — kot so takrat pisali — vtihotapila v Švico veliko vsotromunškega državnega denarja in so švicarske oblasti to odkrile. Naj bo že kakorkoli, dejstvo je, da je bila z vzhodnega političnega odra odstranjena ena najbolj znanih osebnosti in tisti, ki pravijo, da revolucija žre svoje otroke, imajo nov primer za veljavnost tega izreka.

Prav tako ne manjka zanimivih ugibanj o vzrokih nenadne popustljivosti severnokorejskih in kitajskih zastopnikov na pogajanjih v Panmundžonu. Čeprav uspehi še niso vidni, se vztrajno ponavljajo glasovi, da komunisti ne bodo več vztrajali na repatriaciji tudi onih vojnih ujetnikov, ki se ne marajo vrniti domov. Pri zadnjih razgovorih naj bi šlo predvsem za tem, kako formalno urediti to vprašanje, da ne bi kaka stran vzbudila videza prevelike popustljivosti ali celo poraza. Vzroki komunističnega popuščanja pa naj bi bili v dejstvu, da vojna na Koreji zadaja Mao Tse Tungu vedno večja gospodarska bremena, katerim ni kos, to pa zato, ker mu Sovjetska zveza ničesar ne podari, temveč mora ves vojni material sproti plačati.

Izgleda, da bo v odnosih med Egiptom in Anglijo prišlo do novega razdobja. Vlada Hilaly paše je odstopila in novo vlado je sestavil nepolitični in neodvisni Sirry

paša. Vlada Hilaly paše je bila na splošno ocenjena kot Angliji še dokaj prijateljsko razpoložena. Prišlo pa vendarle ni do pričakovanega sporazuma glede Sueškega prekopca, nasprotno: pogajanja so se razbila. O novi vladi je slišati, da namerava predstavljati vlado „kraljeve in ljudske volje“, z drugimi besedami: odločneje govoriti z Angleži in prevzeti vodstvo arabskega sveta.

. . . in pri nas v Avstriji

Najvažnejši dogodek v zadnjem tednu v Avstriji je — ne le v zunanjepolitičnem oziru — obisk amer. zunanjega ministra Deana Achesona na Dunaju in pa obisk generalnega tajnika Organizacije zveze narodov. Koncem tedna pa pride na obisk bivši belgijski predsednik in bivši predsednik evropskega sveta, Henri Spaak. O teh obiskih pa poročamo več v zunanjepolitičnem pregledu in na prvi strani.

V notranjepolitičnem življenju je gotovo zelo zanimivo glasovanje v poslanski zbornici zaradi spora o bankah. Na zahtevo poslanske zbornice sta obe podržavljeni velebanki (Creditanstalt in Länderbank) vrnili poslanski zbornici poročilo vrhovnega računskega dvora o pregledu bank s svojimi pripombami. Sedaj so socialisti zahtevali, naj bi bil odsek za pregled tega poročila spremenjen v parlamentarni odsek. To so

Tako so torej v resnici „šteli“

Iz naslednjih števil razberemo pestrost slike koroških „narodov“. Prav v smislu svoječasnega odloka gosp. deželnega glavarja Wedeniga so našli in ugotovili na Koroškem brez števila jezikov.

Slika je povsem podobna oni sliki ob gradnji babilonskega stolpa, ko so se ljudem jeziki zmešali in drug drugega ni več razumel. Mi na Koroškem pa se kar dobro razumemo, kar najjasneje izpričuje, da na-

slednje uradne ugotovitve niso resne.

„Volkszeitung“ od zadnje nedelje se sicer veseli tega rezultata, vsak resen človek doma in drugod, pa se bo le smejal koroški zmedi.

Sedaj pa je res tudi g. dr. Steinacher prišel do zaželjenega cilja, da bo lahko na vsaki vasi gradil po pet in več šol, to bi namreč odgovarjalo ljudskemu štetju z dne 1. junija 1951.

Polit. okraj	Skupaj	nemško	nem. slov.	nem. vind.	slov.	slov. nem.	slov. vind.	vind.	vind. nem.	vind. slov.	drugi neznani
Celovec mesto	62.782	60.845	548	11	265	154	1	3	2	—	952
Beljak mesto	30.066	29.695	124	10	6	22	14	—	1	—	194
Šmohor	20.656	19.188	131	869	91	156	—	98	119	—	4
Celovec okolica	69.464	58.417	2.651	1.652	2.584	1.824	6	716	1.304	16	294
Št. Vid na Glini	62.533	62.129	95	5	50	57	—	5	2	—	192
Špital na Dravi	68.558	67.146	15	4	509	21	—	—	—	—	863
Beljak okolica	69.883	60.136	3.241	1.320	1.242	1.882	36	323	572	5	1.126
Velikovec	40.214	20.967	1.743	7.072	2.871	1.732	60	2.310	3.330	17	114
Volšperk	50.609	50.261	71	1	98	40	—	1	—	—	136
Koroška	474.764	428.748	8.617	10.944	7.707	5.888	117	3.454	5.330	38	3.885

Marksizem-leninizem v Jugoslaviji

Londonski „Times“ prinaša zanimiv članek o Jugoslaviji, v katerem pravi:

„Iz vseh verodostojnih poročil tistih, ki so obiskali Jugoslavijo, je jasno razvidno, ne da Tito nastopa proti birokraciji in centralizmu, ampak, tudi, da vodi svoj boj pod zastavo marksizma-leninizma. Pripisujejo velik pomen znani napovedi o „odmrtju države“ se trudi z resnim in praktičnim poizkusom, da bi pričel prvo stopnjo na dolgi in težavni poti do tega cilja. Proces „odmrtja države“ se je neglede na svoj obseg zdaj začel in bila bi neupravičljiva in nevarna zmeta, če bi ga zamenjali s povratkom h kapitalistični praksi.“

Dosedanji Titov eksperiment s „čistim“ komunizmom, kakor on to imenuje, je možno razdeliti v štiri razdobja.

„Najprej — pred sporom s Stalinom — je prišla povojna ustava, po kateri je bila država razdeljena v šest zveznih republik in vladi vsaki izmed njih je bila dana določena mera neodvisnosti v gospodarskih zadevah.“

Kot drugo so uvedli novi kazenski zakonik, ki je odpravil mnoge stalinistične pravne tehnike in dal posamezniku mnoge pravice osebne svobode pred zakonom. Seveda je vprašanje, če so te pravice dejansko tudi vedno zaščitene, toda v bistvu so uradno obsodili stalinistično teorijo pravosodja, po kateri je merilo zločina socialna nevarnost in ne kršitev zakona.

Kot tretja in četrta stvar so prišle koncepcije kmetom in uvedba delavskega nadzorstva v tovarnah.

Nobeden od teh ukrepov, niti politika do kmetov, ni tak, da bi moral užaliti Le-

nina in Tito trdi, da jih je vse mogoče upravičiti nele teoretično, ampak tudi s sovjetsko prakso iz prvih časov po letu 1920. Kar pa se tiče poznejše drugačne sovjetske politike, vidijo Jugoslavlani v Stalinu odpadnika, ker je država s tem, da je vzela industrijo in poljedelstvo popolnoma v svoje roke, to je pod birokratsko nadzorstvo, razvila državni kapitalizem, ne pa pravi socializem.

Kakor ostali napredek v družbenih in gospodarskih teorijah, je povzročila tudi Titovo stališče do kmetov prav toliko tvorna kakor ideološka potreba. Pripraviti kmete do tega, da bi pridelali več živil, je ena glavnih potreb v Jugoslaviji; in priznanje, da je doživelo kolektivno obdelovanje zemlje neuspeh, je bilo seveda nujen razlog za spremembo Titove politike. Namesto na prisilni kolektivizaciji je zdaj glavni poudarek na sproščanju trgovine in ukinitvenju prisilnih državnih odkupov poljedelskih pridelkov.

Potem ko „Times“ poudarja, da je sedanja jugoslovanska politika zmes navdušenja in realizma, ideologije in trgovskih interesov, zaključuje:

„Prerano je še, da bi presojali uspešnost teh izprememb. Vendar pa ima Tito važno prednost, ki je Lenin ni imel, namreč zahodno finančno pomoč, ki ga more do neke meje zavarovati pred kratkoročnimi polomi.“

V svoji politiki „čistega“ komunizma vodi režim neizprosno, ostro, protiversko politiko, toda „Times“ se v to vprašanje ne spušča, kakor tudi ne v vprašanje o pomanjkanju političnih svoboščin v komunistično urejeni Jugoslaviji.

utemeljevali s tem, da bi bila s tem dana večja verjetnost, da bodo vse morebitne izpovedi generalnih direktorjev bank tudi odgovarjale resnici. Nasprotno pa so poslanci OeVP in VdU dokazovali, da bi ugoditev temu predlogu samo zaylekla preiskavo o poslovanju bank, ker je že bil nekoč vzpostavljen tak odbor in je posloval nato skoraj štiri leta, medtem pa je vsa stvar izgubila na vrednosti. Pri glasovanju je bil nato socialistični predlog z glasovi OeVP in VdU odklonjen, kar so sprejeli socialistični poslanci z medkljici proti VdU: „Plačane ničle!“

Nadalje so v parlamentu sprejeli predlog o vzpostavitvi posebnega odbora, ki naj bi izdelal osnutek zakona o popolni enakopravnosti takozvanih Volksdeutscher-jev z avstrijskimi državljani. Sicer pa je tako velika večina teh priseljenecv že dobila avstrijsko državljanstvo in s tem tudi vso enakopravnost z avstrijskimi državljani.

Ob koncu tedna je bilo na Dunaju zborovanje socialistične mladine. Na zborovanju je bilo zastopanih 35 narodnosti. Mladino je pozdravil avstrijski podkancler in predsednik avstrijske socialistične stranke, dr. Schärff, ki je v svojem pozdravu med drugim poudaril: „Nobena sila sveta ne more ubiti duha, ki živi v nas.“ Zvečer v soboto je bil po dunajskem Ringu slavnostni obhod z baklami.

Od zadnjega povišanja obrestne mere od 2 na 3,5 odst. se je skoraj podvojila vsota vlog v nekaterih hranilnih zavodih. Sedaj je sklenila Avstrijska narodna banka, da zviša obrestno mero za posojila, ki jih banka daje. Razen tega je tudi zelo otežkočeno najemanje posojil. S tem hoče Narodna banka doseči, da bodo trgovci, ki so doslej delali s posojili, imeli pa so na zalogah velike množine blaga, prisiljeni to blago odprodati. To se res že deloma kaže v tem, da trgovci poizkušajo odprodati zaloge blaga, kar seveda ugodno vpliva na razvoj cen. Naraščanje cen je namreč z večjo ponudbo blaga preprečeno.

Ker pa je Narod. banka povišala obrestno mero za posojila, bo gotovo v kratkem ponovno povišana obrestna mera za vloge v denarnih zavodih. Ni pa še znano, koliko bo to povišanje.

V vsej srednji, južni in zapadni Evropi je pritisnila zadnjih deset dni silna vročina kakor je ni bilo v naših krajih že desetletja. V Nemčiji je bila vročina kakor je še ni bilo, odkar zbirajo dnevno podatke o vremenskih spremembah, to pa je že od leta 1826. Posledice te vročine se kažejo po vseh deželah v tem, da je umrlo zaradi vročine večje število ljudi, tako v Italiji nad 90, v Nemčiji nad 100, v Avstriji okrog 30. Posledice suše in vročine se kažejo že v pomanjkanju vode in še bolj v škodi na vseh poljskih pridelkih in na velikem pomanjkanju krme, ki grozi v jeseni in na zimo.

Ameriška „izjava neodvisnosti“

Dne 4. julija je praznovalo ameriško ljudstvo svoj največji narodni praznik, praznik, ki izraža njegove najvišje ideale. To ni praznik, ko bi obhajali kako zmago z orožjem, ampak praznik svobode in pravice, ki jih uživajo vsi ameriški državljani, praznik „izjave neodvisnosti“, ki jim to svobodo in pravice jamči.

„Izjava neodvisnosti“, katero so sprejeli 4. julija 1776 v Philadelphiji, zrcali dejansko kar najbolj značilen odnos med državo in državljani, odnos, ki je s časom dozorel v duši samega ameriškega ljudstva.

Ameriška „izjava neodvisnosti“ ni samo enostaven akt, s katerim so sklenile Združ. države svojo odcepitev od Anglije, ampak pomeni pravo naznanilo načel, na katerih temelji zgradba nove ameriške države in ki pomenijo tudi temelje vsake zdrave demokracije. Politična filozofija izjave je izražena v naslednjih besedah: „Smatramo za samo po sebi dokazane resnice, da so vsi ljudje ustvarjeni enaki, da so bili vsi obdarjeni od Stvarnika z nekaterimi neodtujljivimi pravicami, med katerimi so pravica do življenja, do svobode, in stremljenj po sreči; da so bile ustanovljene med ljudmi v jamstvo teh pravic vlade, ki izvajajo svojo pravično oblast od pritrudila vladanih; da ima ljudstvo vedno, kadar postane kaka oblika vlade zapreka za dosego teh ciljev, pravico, da jo izpremeni in odpravi in si ustvari novo vlado, katero zgradi na teh načelih in uredi njeno oblast v takih oblikah, ki pomenijo največjo verjetnost, da bodo dovedle do varnosti in do sreče ljudstva.“

Malo spomina na prošta Serajnika

Odkar sem letošnji post opravil duhovne vaje v Tinjah, rad poročam tja. Tako sem bil tudi to nedeljo tam pri božji službi. Prijetno iznenadilo me je tole oznanilo: „Jutri je ravno petdeset let, kar je bil v Tinjah pogreb gospoda prošta Lorenca Serajnika. Zato bo jutri ob šestih sveta maša z blagoslovom zanj. Mnogim našim faranom so bili rajni gospod prošt dobronik in dušni pastir. Za petdesetletnico jim hočemo v hvaležnosti nakloniti svojo molitev in darovati sveto mašo.“

To oznanilo mi je vzbudilo nekatere spomine na prošta Lorenca Serajnika.

Rojen je bil 6. avgusta 1808 v St. Petru v župniji St. Jakob v Rožu. Bil je Rožan z dušo in telesom. Mali Lenci je doma ležal v zibelki. Domači so bili na polju. Deklica, ki so jo pustili doma, je komaj čakala, da otrok zaspi. Potem odhiti iz hiše. Vrata pusti za seboj odprta. Deklica ni opazila, da je prišla svinja v hišo. Čez malo časa sosedu slučajno zapazi, da svinja pred hišo nekaj v belo zavitega nosi in stresa. Prestraši se sosedu, ko spozna, da ima svinja v rilcu malega otroka, Lencija. Še pravčasno ga sosedu reši. Se je pač prošt spominjal na ta dogodek iz svojega detinstva, ko je matere opominjal in otroke, da naj se priporočajo angelu varuhu.

V gimnaziji v Celovcu sta skupaj stanovala dijaka, oba doma iz Roža, Lorenc Serajnik in Jožef Ambrož. Takrat je bilo dijakom strogo prepovedano zahajati v gostilne, zlasti pa tam karte igrati. Če so katera zasačili, ni bil samo izključen iz gimnazije, ampak ga je tudi policija zagrabila. Ambrož, predrzen in brihtna glavca, je začel zahajati v neko zakotno gostilno in je tam kartal. Pa še srečo je imel pri kartah. Neko noč v sredi igre pride noter policija. Ambrož vrže karte in zbeži pri odprtem oknu. Zjutraj zgodaj gre Ambrož iz stanovanja dol po stopnicah. Naproti mu pride policaj in ga vpraša: „Ali tukaj stanuje dijak Ambrož?“ Ta mu pritrdi in še pristavi: „Je ravnokar vstal.“ Policaj hiti po stopnicah gor, Ambrož pa dol na prosto. Načrt za ta dan sta se dijaka že dogovorila. Ambrož je šel proti jezeru. Takrat je bilo proti jezeru še vse polje. Skrije se v visoko rž. Po šoli gre Serajnik po potu proti jezeru in žvižga napev neke znane pesmi. To je bilo dogovorjeno znamenje. Ambrož vzdigne glavo. Tovariš mu je prinesel južino.

Ambrož spozna, da v Celovcu ne more več študirati. Korajžno jo mahne na Hrvaško. V Zagrebu dobi službo pri nekem trgovcu. Ta mu gre na roko, da tam nadaljuje študije. Pozneje je Serajnik postal prošt v Tinjah, Ambrož pa župan v Zagrebu. Vsako leto je prišel Ambrož iz Zagreba obiskat prošta v Tinje. To mi je pravil Ambrož sam, ko sem se pred petdesetimi

leti seznanil z njim na neki pevski slavnosti v Zagrebu.

Prošt Serajnik je študiral v Celovcu in v Gradcu. Dne 1. avgusta 1835 ga je celovski škof Jurij Mayer posvetil v mašnika.

Lorenc Serajnik je bil kaplan v Sirnici, v Svečah, v št. Lenartu pri sedmih studencih, v Blatogradu in v Glinjah. Kratek čas je bil provizor v Borovljah, nato župnik pri Devici Mariji na Zilji do leta 1869. Od tam je prišel za dekana v Pliberk. Lepo je označil njegov značaj in njegovo delovanje dekan, ki je na škofijstvo priporočal njegovo prošnjo za Pliberk: Herr Lorenz Sereinig ist

Einig mit Gott,
Einig mit dem Nächsten,
Einig mit sich selbst,
Somit: Ser - einig.

Dne 1. majnika 1877 ga je njegov sošolski škof Valentin Wiery instaliral za prošta v Tinjah, kjer je bil do svoje smrti, dobrih

25 let. Svojo zlato sv. mašo je prošt Serajnik opravil pri milostnem oltarju v Marijinem Celju (Maria Zell).

Prošt Serajnik je bil vesten dušni pastir, priljubljen družabnik, dober pevec in vnet pridigar. V Tinjah so se pri njem zbirali veljavni narodni mošje, zlasti vsakokrat za njegov god. Umrl je v Tinjah dne 28. junija 1902, star 94 let.

Njegov nečak in dolgoleten njegov kaplan v Tinjah, Volbenk Serajnik, je bil prošt v Dravogradu in je tam umrl 16. julija 1936, star 68 let.

Nečakinja prošta Lorenca Serajnika, ki mu je gospodinjala dvajset let, je poročila uglednega posestnika Luka Urak v Dravskem dvoru. Bila je zgled dobre krščanske matere. Še v svoji starosti se je hvaležno spominjala svojega dobrega strica. Umrla je letos 21. aprila, stara 85 let.

Ko sem slišal v nedeljo oznanilo o petdesetletnici pogreba prošta Lorenca Serajnika, sem se še bolj zanimal za svojega odličnega sorojaka. Poizvedel sem podatke iz njegovega življenja in poživil spomine na njega.

Rožan

Nikola Tesla - oče radia

V nedeljo, dne 29. junija letos, so odkrili na dunajskem tehničnem muzeju doprni kip znamenitega fizika, Nikola Tesla. Kip je darovala muzeju jugoslovanska vlada in je delo znamenitega hrvatskega umetnika Ivana Meštroviča. Odkritje spomenika je izvršil nečak Nikola Tesla, minister Kosanovič. Med častnimi gosti je bil tudi minister za trgovino Böck-Greissau, jugoslovanski poslanik na Dunaju Viktor Repič, zastopnik ameriškega poslanstva na Dunaju Mr. Rush in drugi. Slavnostni govor je imel ravnatelj tehničnega muzeja dr. J. Nagler.

Nikola Tesla je bil rojen dne 9. julija 1856 v Smiljanu v Liki na Hrvaškem. Srednjo šolo je obiskoval v Gospiču in v Karlovcu, univerzo pa v Grazu in v Pragi. Nato je bil nekoliko let kot elektro-inženir v Budimpešti, od koder je leta 1884 odšel v Združene države v Ameriko, ki mu je po-

stala druga domovina in kjer je mnogo let delal skupaj z znamenitim elektrotehničarjem Edisonom.

Začetek svoje slave si je pridobil mladi Tesla že v Budimpešti, kjer je odkril elektromagnetično krožno polje in njega uporabo v praksi, kar je še danes vedno večje važnosti. Kasneje je v Ameriki odkril Tesla takozvani Tesla tok, ki se zadnja leta v vedno večji meri rabi v zdravilstvu.

Nikola Tesla je bil univerzalen človek, bil je mislec in iznajditelj, učenjak v pravem smislu. Govoril je poleg srbskega in hrvatskega jezika še nemško, češko, angleško, francosko, italijansko, madžarsko in latinsko. Ker je bil izredno skromen, mu ni bilo za slavo in ne za denar. Zato je tudi Tesla - četudi je bil v resnici on pravi iznajditelj radia - ostal neznan, dočim je z

njegovim izumom postal bogat in slaven Italijan Marconi.

Značilno je, da so avstrijski časopisi, ki so pisali o Tesli, pisali, da je bil Tesla Avstrijec. Drugače se navadno bojijo vsakega, ki pride z juga. Tesla, ki ni nikdar zatajil svoje narodnosti, pa so prevzeli kar za svojega in vendar je vse okolje pri odkritju, to je kip sam (ki je delo hrvatskega umetnika in dar jugoslovanske vlade) ter navzočnost jugoslovanskega ministra ter jugoslovanskega poslanika jasno govorilo, od kod je Tesla doma.

Gracarica oziroma Gradcarca ob Klopinskiem jezeru

Slovenska imena se pri nas pač vedno pišejo napačno. V štev. 22 je „Naš tednik“ prinesel članek „Pred 1000 in 1000 leti“, v katerem je tudi govor o gori „Gračarci“, na kateri so našli razne najdbe, ki segajo verjetno nazaj v pozno bronasto ali pa v hallstattsko dobo. Izkopavanja, ki se zdaj vršijo pod vodstvom koroškega zgodovinskega društva, nam bodo povedala več.

V Carinthiji I., 1950, stran 564, je znani zgodovinar Fr. Ks. Kohla pisal, da imenuje ljudstvo goro Gračarka in tudi Gračica in da je pisava Gračarca na specialni karti napačna. Dejstvo pa je, da jaz zgornjih imen, ki sem sam tam v bližini doma, še nikdar nisem čul. Ljudstvo imenuje goro Hracarca oziroma Hradcarca, kar v pismenem jeziku toliko pomeni kakor Gracarica ali pa Gradcarca. V prvem slučaju izgade i, v drugem pa d, to pa zaradi lažje izgovorjave. Mehka izgovorjava pa spremeni g v h. V „Slovenskem pravopisu“ najdemo na strani 207 pod „Gradec“: Gradčan, Gradčanka, gracarica - Grazer Tagespost.

Gradčanko naše gore ne moremo imenovati, Gradčarka bi nekako šlo. Če se pa držimo ljudske izgovorjave, tedaj se moramo odločiti za Gradcarico ali pa Gradcarco.

R. Vouk.

Glogov cvet

Materinstvo!
Ti deviško beli cvet,
slaj ljubezni te neguje,
ki ga samo matere
nosi blaženo srce! —
Kaj, če človek obupa,
ki ne ve za cvetje to,
ne, da trn ga povzdiguje,
trn, ki kaže nam v nebo;
in da matere ta svet
ves iz trnja je le vzet,
in da cvet, ki njej cveti,
le iz boli njej vzbrsti...!
Mati, vedno hočem jaz
biti trnja tega kras,
dneve v Tvojem Ti življenju
kiti naj le up, veselje,
Tebi dnevno naj v trpljenju
spremeni vse dni v nedelje!

Valentin Polanšek.

MATI DOMOVINA BOG

je geslo, pod katerim obiskuje oktet „Slavček“ kraje slovenske Koroške s svojo pesmijo.

V soboto, dne 12. julija, ob 8. uri zvečer v Hodišah v Društvenem domu.

V nedeljo, dne 13. julija, ob pol 3. uri popoldne je obširen koncert narodnih in umetnih pesmi

na Radišah.

V dvorani pri cerkvi pojejo: moški in mešani zbor z Radiš ter oktet „Slavček“.

V torek, dne 15. julija, ob pol 7. uri zvečer in v četrtek, dne 31. julija, ob pol 3. uri popoldne pa prepeva „Slavček“ v celovškem radiu.

Da bi pesem „Slavčka“ vnela vsa srca za vzvišene ideale, žele pevci in vse vabijo k obilni udeležbi.

Karel Mauser:

Jamnik

(14. nadaljevanje)

Odpehala sta sneg in koj poskusila z drčo. Prvo deblo je zletelo navzdol in se spodaj zarilo v sneg.

„Bo šlo,“ je krehnil Lojze.

Potlej sta začela. Kakor jima je bilo spočetka mraz tako jima je skoraj postalo vroče. Petru se je rosilo čelo. „Kršen fiks, kakor da imajo korenine,“ je zaklel Peter. Lojze je samo kimal.

Nato sta prve hlode pod drčo naravnala ob pot. Prve je treba dobro položiti, če ne, gre potlej delo vseskozi narobe.

Nekje visoko nad meglo je bledelo sonce. Težak bel molk je ležal med smrekami in če se je vsul sneg z veje, je bilo kar čudno slišati.

Rakarja sta garala. Včasih si je mislil Lojze vsaj za hip odpočiti, pa ker je že Peter zasadil cepin v hlod, ga je še Lojze. Tako sta gonila eden drugega. Saj bo tako brž tema in bosta morala nazaj v kočjo.

Nočiti se je začelo kmalu. Zadnji hlod sta spustila že z mrakom. In zdaj v zimskem času je iz mraka koj noč.

S cepinom na ramah sta se obrnila proti koči. Večerjo bo treba skuhati. Žgance z zaseko in požirek borovničevca.

Peter je našel brljivko. Tako pošastno je rinila luč po stenah, da je Lojza kar streslo.

Lojze je zakuril. Je bilo v koči tudi že kar mraz. Še čez noč bo treba kaj vreči na ogenj. Mraz bo grizel skoz stene in kočja je že stara. Za drvarje je, ki delajo daleč od doma. Toliko, da imajo streho čez teden.

Ko je voda v loncu začela brbljati, je Lojze vsul moko vanjo. Danes bodo turščini žganci, jutri morda ajdovi, pojutrišnjem polenta. Se ne moreš posebno ubadati s kuho. Kam pa prideš!

Večerjala sta tiho. Nekajkrat sta kresnila z žlicama

skupaj, spogledala sta se, pa se spet zastrmela v kup žgancev, ki se je hitro nižal. Po koči je prijetno dišalo po zaseki.

Potlej je iz steklenice cuknil Lojze. Ni večerje brez požirka borovničevca. Nato je porinil steklenico Petru. Ta je nagnil in pil. Nocoj mu je borovničevca prijal. Želel si je, da bi bil pijan. Strah ga je bilo samote.

In še neka misel se mu je utnila, nora, toda vsiljiva. Kako lepo bi bilo, če bi bila nekoč z Barbaro takole sama. Pogledal je Lojza in zdelo se mu je, da misli isto.

Potlej je Peter nametal na žerjavico nekaj debelih korenin.

Da ne bo ponoči premrzlo. Lojze je upihnil luč.

Zdaj sta bila v temi. Zimska noč v gmajni je bila čudovito tiha. Nad zmrznjenim snegom je ležal molk in se čisto nalahno drsal okrog bajte. Skripnilo je nekaj v steni, morda se je za hip zganil veter, ali pa se je mraz grizel skoz razpoke.

Potlej spet molk.

Včasih so cvrknille korenine na ognju, včasih zašumela otava, na kateri sta ležala. Spregovoril ni nihče besede. Peter se je že pripravil, da bi bleknil eno zavoljo dela, pa si je premislil. Bog ve, če bi se Lojzu sploh ljubilo odgovoriti.

Potlej je Lojze zaspal. Dihal je počasi in globoko. Šepava noga mu je molela spod odeje. Peter mu je popravlil odejo in se obrnil k zidu.

Zaspati pa ni mogel.

Mislil je, da se bo poslovil od Barbare. No, ne tako kakor da bi odšel k vojakom. Roke bi ji ne dal, kakšno besedo bi pa rekel. Pa je Lojz tako lazil za njim, da se ni mogel odtrgati od doma. Zdaj Barbara komaj ve, da sta odšla.

Skušal se je otepati misli in je zaprl oči. Pa so slike postale še bolj jasne. Zdaj je Barbaro šele prav razločno videl. Vrata je zaklenila in zdaj še nekaj šiva. Morda misli na Lojza. Nanj skoraj gotovo ne.

Potlej so prišle sanje. In v sanjah se je Lojz potepel

nekaj z Jamnika. In Peter je bil z Barbaro v Kočarjevi bajti.

Mrzla noč je srenila sneg.

Peter in Lojz sta dihala. V spanju sta se obračala po pogradu.

V peči so prasketali zadnji ostanki korenin.

Narejalo se je mrzlo jutro.

Dnevi so tekli, čeprav se jima beseda vseskozi ni nič otajala. Govorila sta samo pri delu in še to le, kar sta morala. Ko sta zasadila cepin v hlod, je ali Peter ali Lojz zavpil ho-ruk in to je bilo že veliko. O domu se nista menila, kvečjemu je Peter kdaj mimogrede omenil mater.

Lojz se je komaj zmenil.

Večeri so bili vsi enaki. Vsak večer sproti je Peter našel brljivko in Lojz pristavil za večerjo. Za kuho je bil pripravnejši. In potlej sta molčala. Do večerje in še po večerji.

Včasih je kdo za hip stopil na prag in pogledal po vremenu. „So zvezde?“

„So.“

To je bilo vse. Oba sta si želela lepih dni. Da bi pričelo snežiti, bi se ne vedela kam dati. Sedeti cel dan v koči bi jima bilo nemogoče. Delala bi, prav gotovo bi delala, pa če bi gnojne vile letele spod neba.

No, k sreči je bilo ves teden lepo. Tomažin je že pričel voziti. Je bilo kar obema prav. S Tomažinom sta vsaj govorila in se izklepetala. Takle molk človeka izmuči.

V soboto sta se odpravila domov. V koči sta pustila cepine in posodo. Zaklenila sta vrata, še enkrat pogledala, če je dobro zaprto, obšla kočjo in se potlej zakadila navzdol. Tomažinov konji so pot lepo popravili.

Peter je mislil na Barbaro in na mater. Pa se je počasi mati umaknila in je ostala Barbara sama.

Morda jo srečata kje pred bajto. Saj si lahko misli, da se bosta danes vrnila.

Lojz je švedral za Petrom in mislil isto.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Marijina cerkev na Drobolški gori

Predavnimi leti je pasel mlad pastir svojo čredo ovc po Drobolški gori. Gora je bila tedaj porasla z drevjem, med drevesi pa je bujno raslo grmovje.

Nekega dne pa so ovce brez vsakega vidnega vzroka — meni nič tebi nič — divjale po gori navzgor, da so fantu v hipu izginile izpred oči. Dolgo in obupno jih je iskal ter klical. Končno jih je našel v gostem smolovem grmovju. Tam so vse klečale pred podobo Matere božje, ki je bila v najbolj gostem grmu. Ker fant ovc ni mogel odgnati — vse so silile v sliko — in se je fantu tudi čudno zdelo, kdo bi podobo postavil v grmovje, je podobo vzel, jo nesel v dolino in tam oddal župniku. V Dobrli vasi takrat še ni bilo prostije. Župnik je podobo vzel, postavil jo je na okno svoje predsobe in se ni več zmenil zanjo.

Naslednji dan je pastir spet gnal svojo čredo na goro. Sredi gore so se ovce zopet — daš kar imaš! — podale v dir in sicer v isti smeri kakor prejšnji dan. Fant je hitel za čredo. Pred smolovim grmom se mu je nudila ista slika kakor prejšnji dan. Zopet je vzel podobo ter jo nesel župniku. Ta je sliko sicer vzel, fanta pa ni pustil do besede, češ naj ga pusti pri miru. Ker slike prejšnji dan župnik niti pogledal ni, tudi ni vedel, da je pastir prinesel isto sliko kakor prejšnji dan. Hotel je sliko postaviti k prejšnji sliki, ker pa te ni našel, jo je položil na svojo mizo.

Tretje jutro pa je bila Marijina podoba zopet na gori in vse se je spet dogodilo kakor prejšnja dva dneva. Ko je župnik zagledal fanta s podobo, ki jo je bil že pogrešil, se je prestrašil ter rekel: „To pa mora biti nekaj izrednega!“ — V nedeljo pa je v cerkvi oznanil, kaj se je med tednom

čudovitega zgodilo ter je rekel, da je treba na kraju, kjer je pastir našel Marijino podobo, postaviti majhno kapelico v čast Mariji Devici. Res je bilo v kratkem času to izgotovljeno in podoba Matere božje je krasila edini oltar kapelice.

Se je pa zgodilo, da je na Visokih Djekšah zbolel kmet Krempelj. Minila so že leta in še vedno je bil bolan. Sedem let je že ležal v postelji in ni mogel hoditi. Po minulem sedmem letu se mu je pa ponoči prikazala Marija. Rekla je: „Vstani zjutraj in poj pesem sedmerih veselj: „Moja duša poveličuje Gospoda...“ Ozdravel boš, toda obljubi mi, da mi boš zidal na gori pri Dobrli vasi lepo cerkev.“

Kmet je to obljubil, zjutraj zgodaj je vstal ter pel pesem sedem veselj. Vsi ljudje so se čudili in med seboj govorili: „Sedem let je bil bolan, zdaj pa hodi po polju in poje. To je res čudež.“

Kmet Krempelj je kar začel z delom, da izpolni svojo obljubo. Njegovi volji so vozili groho kamenino, lehnjak (Tuffstein) iz Peračije v Dobro vas. Voli so kar sami vozili in hodili; niso potrebovali kakega človeka, ki bi jih vodil. Samo naložili in zložili so kamenje.

Vse delo je vodil Krempelj, ki je tudi vse plačal. Tako je znal in vedel vse, kakor da bi bil stavbenik, ne pa kmet. Tudi pokopalnice je pustil preložiti „na goro“. Prej je bilo pri „meniški cerkvi“.

Pri vratih Marijine cerkve na gori je tabla, ki kaže Marijo, kako govori z bolnim kmetom. Tisto pa ne vem, če je slika danes še tam.

Po pripovedovanju svoje tete Helene Vouk zapisal.

R. Vouk

Pesem v čast Mariji Devici na Drobolški gori

Doma sem našel v neki stari knjigi sledečo pesem, katere vsebina je nekako drugačna kakor ljudska pripovedka o Marijini cerkvi v Dobrli vasi. Pesem sem malo opilil, vsebine pa nisem spremenil. Pod pesmijo je bilo napisano: „Voščilo za novo leto pridnej deklici Kornikovej Frančiški“. Ta deklica je bila sestra moje rajne babice. Kmečki pišec voščila je pesem verjetno sam zložil.

R. Vouk.

Zapojmo s srcem in z usti
pesem z angeli zbori,
Mariji sedem veselj,
gori na drobolski gori,
polni gnad in milosti.

Za varuha nam je zbrana,
v prelepi zgradbi čednosti
dربولski fari dana.

Naj dal bi kraj Mariji svet,
doma se govori,
že več ko celih tristo let,
prigodba pravi ti:

Sel pastir mlad bi v cerkev rad,
bil dan je svečnice,
po kopnem pa je moral gnat
na pašo ovčice.

Na goro ovce pa hite,
da komaj jih dohaja,
kot divje vse hite, hite,
strah v hlapcu se poraja.

Pred grmom čreda obstoji,
ta zeleni, lepo cveti,
ptičke v njem prepevajo,
Marij'na slika v njem visi,
v to ovčice gledajo.

In fajmoštru pastirc pove
vse, kar se je zgodilo,
sam mašnik h grmu gledat gre —
z'lo vse to ga je čudilo.

S častjo kip nese na svoj dom,
pa v grmu ga spet najde,
„Mariji,“ pravi, „scimpral bom
šotor v grmu zdajle.“

In res nato je scimpral kmal'
leseni on tam šotor,
podoba na oltar je dal,
zrav'n stal je grm zeleni.

Pobožnost je velika b'la,
Marijo so častili,
za nas Ti Boga prosil nam,
tako so vsi molili.

Filip Krempel bolan leži,
šest let že v djekški fari,
s srcem on priporoči se,
Materi božji, Mariji.

Kaj se zgodi? Pokaže se,
vsa belo oblečena,
Marija mu sedem veselj,
kakor prav lepa žena.

„Zaupaj sin, ti v mene zdaj,
užival boš veselje,
ker tole noč uslišal bo,
Bog tvoje skrivne želje.“

Vstani rano zjutraj, veš,
prehodi polja, njive
ter pesem sedem poj veselj
v znamenje vere žive.“

Vstal zjutraj kmetič je vesel
in polja vsa obhodil,
Mariji v čast je glasno pel,
vsak sosed se je čudil.

H Gospe Sveti mož je šel —
hvaležnost tja ga žene —
in kjer lesen šotor stoji,
cerkev on zidat' sklene.

Kot ura vedno gre naprej,
zidanje napreduje
in cerkev, kot jo vid'no zdaj,
se v zrak kmal' vzdiguje.

Od takrat pomočnica je,
Marija te doline,
nam blagoslavja polja vsa,
Njen blagoslov ne mine.

Marija, oj sedem veselj,
nebes in zemlje kraljica,
veselj prosil za nas Boga,
Ti usmiljena Devica, Amen.

**ZA SLOVESNE PRILIKE, ZA GOD, ZA
POROKO, ZA DRUŽINSKE PROSLAVE
JE NAJLEPŠE DARILO MOLITVENIK
„VEČNO ŽIVLJENJE“.**

Ali je vera nepotrebna?

Francoski časopis „Kaleški križ“ (Calais, izgovori Kalé, je mesto na Francoskem) je prinesel l. 1897 tole novico: Neki mož se je hvalil v gostilni pred svojimi tovariši, da se mu je po triletnem trudu končno posrečilo, da je svojo prej tako pobožno ženo, popolnoma pripravil ob vero. Njegovi enako brezverni tovariši so ga za to na vso moč hvalili.

Zvečer se je mož vračal domov. Pred svojim stanovanjem je videl stati mnogo ljudi. Na vprašanje, kaj da je, so mu odgovorili, da se je v hiši zgodila nesreča. Mož je šel v svoje stanovanje in je našel tam svojo ženo in svoje tri otroke mrtve ležati na tleh. Poleg žene je ležal listič, na katerem je stalo:

„Dokler sem imela še vero, sem mirno prenašala vse trpljenje življenja zaradi božjega plačila. Odkar pa me je rabelj, ki se imenuje moj mož, pripravil ob vero, sem popolnoma nesrečna. Da ne bodo moji otroci enako nesrečni, sem nas vse skupaj zastrupila.“

Na Grškem so bili že v starem času tako prepričani o potrebi vere, da so brezboštvo kaznovali s smrtjo. Brezboštvo so smatrali za tak zločin, da so ga po državnih postavi kaznovali s smrtjo. Brezbožnike so kot zločince usmrtili. In modrijan Plato je predlagal, da je brezbožnikom treba odreči časten pogreb in jih tako kaznovati tudi po smrti.

Neki zločinec je priznal: „Da sem kot sin poštene delavske družine tako globoko padel, je samo posledica poduka, ki sem ga v svoji mladosti prejel v šoli. Šola brez Boga mora vzgojiti zločince.“

Ali je torej vera potrebna? Šola brez Boga vzgaja zločince! Vera je potrebna kakor vsakdanji kruh! Že za to življenje! Kaj šele za večnost! Saj velja še vedno: „Kdor ne veruje, bo pogubljen.“ In: „Brez vere je nemogoče Bogu dopasti.“

Kdor širi nevero, je največji škodljivec človeštvu! Za ta in za oni svet! Da, brezboštvo je drug strup, smrtonosen strup za ljudstvo! Za človeštvo!

Francoski filozof August Comte je bil neveren in nesrečen. Zapisal je: „V Florenci (na Laškem) sem spoznal patra Bernarda. Pri njem sem se spovedal. Nikdar nisem imel takega dušnega miru in pokoja kakor tam v njegovi revni samostanski celici.“

Zdaj pa primerjajmo s tem obupne besede brezbožnika Nietzscheja (Ničejca): „Brez Boga? Pot je strahotna. Veter v ulicah mrzel. In ti? Cel svet je obupno žalosten!“ — **Brez Boga je svet obupno žalosten!** Kakšen zločin torej ljudem trgati vero iz src!

Kakšen zločin vzgajati mladino za brezbožnike!

Brez vere ni sreče, ne na tem ne na onem svetu! Vera je človeku potrebna kakor vsakdanji kruh!

Ko sta prišla do Kočarja, sta na vogalu skoraj zadela ob Barbaro. Nesla je okleške z drvarnice.

„Na hudimano sta zaletena,“ se je zasmejala. „Vama je po materi dolgčas ali pa sta tako prestrašana.“

Oba sta bila v zadregi, čeprav se je vsak pri sebi pripravljajal za to svidenje. Pa je bilo tako čudno, da je obema zmanjkalo besedi.

„No, zdržala sva, kakor vidiš,“ je kolcnil Peter.

Potlej je Lojz dodal:

„Ko bi bila oženjena, bi bilo težje.“

Zdaj sta jo oba curnila na vas. Petru se je zdelo, da se je Lojz kar preveč zaletel z besedo. Je Barbara zardela.

Potlej sta pri Prosenarju naletela še na Rezo. Tako se je zmedla, da je le še nekaj muknila v pozdrav. Lojz ni nič odgovoril, Peter pa je. Saj ni skregan z njo.

Rakarica ju je že čakala. Ju je videla prihajati. Lipo-vec je imela že pripravljen in borovničevectudi.

Je nazarensko mrz zunaj.

Otrkala sta škornje, vrgla oprtnik na zapeček in se oba hkrati zagledala v mater. Obema se je zdelo, da je shujšala in da so ji pod očmi zrasli kolobarji.

„Ste bolni?“ je vprašal Peter.

„Bolna ali kaj, sama ne vem. Včasih me kar duši, kakor da mi pri srcu ni dobro. Staramo se.“

Lojz je na drobno utripal z očmi in gledal zdaj Petra zdaj mater. Nekaj z materjo res ni v redu.

„Je kaj novega na vasi?“ je nazadnje izbleknil. Molka se bo lahko najedel še v gmajni.

„Grogorjevega so Kroparji pretolkli. Nekaj je šel po opravih doli, pa je že nekaj iskal, da je dobil. Že dva dni leži. Hudega ne bo, ker Grogorjevka že brusi jezik. Tudi fant je že zijal skozi okno. Tisto Prosenarjevo oné je pa kar naprej pri Grogorju v vasi.“

Lojz je čutil, da mati Reze nalašč niso imenovali po imenu.

O Barbari ni bilo besede.

Zato pa sta v nedeljo zjutraj oba oprezovala, kdaj bo Barbara prišla mimo. Skoraj oba hkrati sta bila iz bajte. Rakarica tako ni šla. Je bila pot naporna. In ta

môra pri srcu kar ni popustila. Saj ji je bilo težko, ko je tako doma v ledino sedela, pa si ni mogla pomagati. Videla je, kako sta se ji betina ob Barbari poravnala. Saj Peter je že tako ves drug. Lojz pa tudi.

In ji je kar padlo v glavo, da Barbara pri molku v bajti ni brez krivde. Saj morda nima veliko pri vsem, čudno pa je vse to. Če Lojz ne bo zdaj pri Barbari poskusil, kar mu je pri Rezi spodletelo? No, deklíč ima dovolj pameti. Peter seveda plendra z njima. Že ve zakaj. Z bajto oba drži na vrvi. No, Barbara ima svojo. Če bi Lojz z Barbaro kaj zbarantal, se bo na domačo bajto poživžgal. Peter pa le oprezuje, kako Lojz misli. Zato sta oba tako na trnju. Nič ne more reči, da Lojz ne dela vsega samo na kljub. Čudno je pa spet po drugi strani, da se je Peter oni dan udaril z Grogorjevim. Za prazen nič se ni. Je rado, da so pri tepežu po sredi ženske.

Rakarica kar stoji ob oknu. Peter, Lojz in Barbara so že zdavnaj izginili, ona pa kar ne more nazaj k peči. Barbari ni kaj reči. Ni taka nastava kakor Reza.

Čudno slabe volje je sedla k mizi. Kako ji vse drsi iz rok, kako je vendar že brez moči proti temu, kar bo nekoč prišlo.

Prvič se je v njej zamajal temelj. Ali ni groznja zavoljo bajte le še strašilo za vrabce? Kaj si dela Lojz zavoljo tega? Nič. Peter sicer ne pokaže, kako misli, vendar je Rakarica v tem hipu prepričana, da bi tudi Peter šel mimo bajte, če bi tako prišlo. Kaj, če bi oba hkrati odšla od bajte? Kaj bi počela sama v njej?

Da, sinova sta dozorela. Pozno sicer, toda prebila sta se iz njenega ozkega kroga. Zdaj ju ne doseže več.

Zavlekla se je k peči, segla po roženkrancu in pričela moliti. Pa so se ji misli še med molitvijo belestrale. Ko je molila zadnjo desetko žalostnega dela, se je v srcu že vdajala. Barbaro bi še kako prenesla. Ko bi jo Peter pripeljal. Lojz pa je trma. Prav kakor rajni.

Eh, ta môra pri srcu! Kar tišči.

In ta môra je kriva, da se Rakarica v srcu vdaja. V srcu. Na zunaj ne. Da ne bosta mislila potrkonca, da Rakarica kar v enem dnevu spremeni misel. Jo ne. Naj kar

mislita, da je pri Rakarju še vedno tako kakor je bilo. Saj ni, toda Rakarica tega ne pove na glas.

Naj se le grizeta, betina. Grizeta naj se in skrivata. Če bo pa čas kaj prinesel, naj pa. Takrat bo že rekla svojo besedo.

In je pričela še z veselim delom. Pa je pri tretji desetki opešala. Môra pri srcu je odnehala in naslonjena na steno je zaspala.

Zunaj je bilo lepo zimsko jutro in ves Jamnik je bil v beli luči. Razkošatena svetloba je sedela za mizo tudi v Rakarjevi bajti.

Lojz in Peter sta se vrnila precej pozno. No, pot se že tako vleče, zdaj pa še posebej, ko je vse ledeno. Moraš na vsak korak paziti.

Barbara je bila nazaj grede prav zgovorna. Spraševala je o delu in o lesu. Peter in Lojz sta kar hitela, kdo bo več povedal.

„Imata kar prijetno tam v gmajni,“ je rekla.

„Imava,“ je zinil Peter. „Samo zavoljo matere me skrbi. Slabi so videti. Kar shujšali so. Sem mislil...“

„Kako pa ti?“ mu je Lojz vzel besedo.

„Kakor zmerom. Puščobo preganjam.“

Zdaj se je pogovor na mah zataknil. Vsi trije so začutili, da so prišli do stvari, ki se je vsi radi zognejo.

Barbara se je prva znašla.

„Preje si hotel nekaj zavoljo matere, Peter.“

Petru je bilo nerodno. Najprej je z dolgim pogledom ošinil Lojza, potlej se je zagledal predse in kakor da govori le sebi, izjecljal:

„Sem mislil, ko bi kdaj med tednom, ko naju ni doma, stopila k materi pogledat. Bi ti jaz to poletni odslužil. Saj veš, včasih, vem, da kakšno reč težko ponaredi, ko ji sapa nagaja in jo vedno pri srcu tišči.“

Lojz je zazijal kakor kapelj. Kaj Petru ne pride na misel! Barbara je pa koj prikimala.

„Sem že sama mislila na to, pa nisem upala matere kar vprašati. Morda bi napak mislili.“

In je zardela.

(Dalje prihodnjič)

CELOVEC

Nedeljska služba božja je v poletnem času vsako nedeljo ob 8. uri v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

Popoldanska pobožnost je ob nedeljah in praznikih ob pol 8. uri večer.

CELOVEC

Te dni je prispel na svoji vožnji po delah zapadne Evrope iz Trsta na Trbiž vlak, ki ga sestavlja pet vagonov. Ti vagoni pa so nekaj posebnega, ker so urejeni kot razstavni vagoni za ERP-razstavo.

Ta razstavni vlak, ki je doslej obiskal že šest dežel in si je razstavo ogledalo preko štiri milijone obiskovalcev, bodo na Trbižu preuredili. Nato pa bo vlak nadaljeval svojo pot proti italijanski meji in bo privozil v Avstrijo. V petek, dne 18. julija, dopoldne bo nato odprta razstava v razstavnem ERP-vlaku na glavnem kolodvoru v Celovcu, kjer si bodo ogledali razstavo ne samo Celovčani, ampak tudi številni prebivalci celovške okolice.

O razstavi bomo še poročali.

SMARJETA PRI VELIKOVCU

V nedeljo, dne 29. 6., sta si podala v cerkvi sv. Marjete Lesjakov Pavlej iz Rinkol in Jurejeva Nežika iz Dobrče vasi roke v življenjsko zvezo. Ker je bila nevesta vsa leta cerkvena pevka, ji je zapel zdrženi cerkveni zbor šmarjeških in želinjskih pevcev v slovo.

Za priči sta bila Janéz Sadjak, pd. Plesl v Rinkolah in Neža Škof, pd. Štrimlakinja iz Goselne vasi. Zeninovanje pri Fortinu je bilo tako domače kakor redkokdaj. So bili pač „Dravci“ pri nas.

Novoporočencema želimo obilo sreče in toliko otrok, kakor jih je bilo na nevestinem domu, ki naj bi nekoč prav tako čivkali, kakor ženin in nevesta pojeta.

ZELINJE

Ker je letos 400 letnica smrti sv. Frančiška Ks., smo opravili in obnovili zvonik cerkve sv. Frančiška na Želinjah. V nedeljo, dne 6. 7., ko je pri nas veliko pranganje, so č. g. dekan Zebedin iz Vober ob ogromni udeležbi okolišanov blagoslovili pozlačeni križ, ki smo ga nato pritrdili vrh zvonika. Cerkveni zbor želinjskih in šmarjeških pevcev je krasno prepeval himno sv. Frančiška. Četudi so stroški poprave nanесли okrog 20.000 šilingov, smo jim bili z združenimi močmi vendarle kos. Sv. Frančišek naj povrne vsem dobrotnikom!

SELE

V ponedeljek, 23. junija, zaradi močnega deževja ni bilo na gorah opaziti nobenega kresa. Tem lepše pa so zažareli kresovi 4. julija na čast blagovestnikoma sv. Cirilu in Metodu, ki sta našim prednikom Slovonom prizgala luč svete vere. Kresovi so goreli na Obirju, Setičah in celo na Košutnikovem turnu. Tudi spodaj v dolini je gorelo, nekaj kresov, ki pa so bili vidni le bližnjim domačinom.

Urhuvo žeganje, dne 6. julija, je tudi letos privabilo v Sele mnogo ljudi iz bližnje in daljne okolice. Niso se pripeljali vsi iz verske gorečnosti. Nekateri so izrabili ta dan za izlet v hladnejše Sele, druge je mikala zabava, pa tudi želja gasiti žejo v teh vročih dnevih. Dolga procesija in nabito polna cerkev pa sta vendarle dokazovali, da ima tudi sv. Urh še mnogo častilcev. Vsi so prejeli, kar so želeli: krasen dan je izletnikom nudil lep užitek v prosti naravi, za ples sta igrali dve godbi iz Borovelj, tri gostilne pa so suhim grlom in lačnim žolodcem preganjale žejo in lakoto. Mogel si kupiti češnje, pri stojnicah sladkarije, za košnjo vile in grablje, mogel si preizkusiti svojo spretnost v streljanju, pa tudi v čolničku v gugalnici zaplavati v zraku gor in dol — pa vse le za denar! Priložnosti denarja se znebiti je bilo torej dovolj. Zato se je cerkveni ključar, ki je dopoldne oskrboval darovanje sveč, držal bolj klavrno, ker je menda od vseh naredil najmanj kupčije!

ZELINJE - OBIRSKO

V nedeljo, dne 22. 6., smo se zbrali želinjski in šuški pevci na Obirskem. Zelo radovedni smo bili, kje in kakšna fara je tam. Prav posebno nas je zanimalo, kje so zdaj naš bivši župni upravitelj, priljubljeni gospod Tomaž Holmar.

Zgodaj zjutraj smo se zbrali in smo se podali na pot s kolesi. Ko pridemo do cerkve na Obirskem, zagledamo že naše prijatelje, suške in obirske pevce pred cerkvijo; kar hitro nas je bilo za cel regiment. Tudi godci s Suhe so bili zraven in so godli, da je bilo veselje poslušati.

Pri nas na Koroškem

Pri pranganju in pri slovesni sv. maši smo peli združeni zbori pod vodstvom prof. Miheliča. Pranganje je bilo zelo lepo, ker so igrali tudi suški godci.

Hitro so minile ure na obirskem in smo se morali posloviti, nobenemu pa ni bilo žal, vsi smo se vračali veseli domov. Da so na Obirskem tako prijazni ljudje in da so pravega domačega duha, si nismo mislili. Tako bi moralo biti povsod.

Tam smo spoznali tudi dobrega učitelja Valentina Polanska, ki piše v vsako številko „Tednika“ vsaj po eno pesem. Takega učitelja bi potrebovali tudi pri nas na Želinjah. Bog vas živi obirske farane vse skupaj!

Od Binkošti naprej smo popravljali naš zvonik na Želinjah, zdaj je, hvala Bogu, delo že končano. Stalo pa je 20 tisoč šilingov. Ni lahko pri nas popravljati cerkev. Ko se je govorilo, da bo treba popravljati zvonik, so nekateri narodni nestrpnosti pobirali podpise, da hočejo imeti v cerkvi več nemškega kakor slovenskega; samo v tem slučaju bodo dali kaj zraven. Gospod župnik so jim tako lepo odgovorili, niso se ustrašili tistih podpisov. Lahko smo ponosni na našega g. župnika, ki jim je predvsem v skrbi cerkev. Prav posebno nas veseli, da pridejo vsako nedeljo na Želinje, odkar nimamo več svojega župnika. Nekateri prenapeteži pa naj si zapomnijo, da so tisti časi za nami, ko so bili plakati na hišah „Kärntner sprich deutsch!“

IZ PODJUNE

Zalostna slika se nudi te dni potniku in kmetu. Suša na vseh koncih in krajih.

Detelja in lucerna se sušita in je je vsak dan manj, travniki pa po prvi košnji niso več ozeleneli. Pašniki so rjavi, da komaj še vidiš tu ali tam zeleno bilko. Živini se obeta huda lakota ali pa mesarjev nož, tako da bo kmet zopet prisiljen po nizki ceni odprodati velik del svoje živine, ker niti ni misliti, da bi se tudi pri spremenjenem vrenu moglo vprašanje krme zboljšati.

Računali smo s slamo. Vendar tudi slama zelo slabo kaže. Oves je komaj ped visok, isto velja za vigradni ječmen, malo bosta dala slame in še manj zrnja. Ozimina, ki je razmerno še dobro prezimila, je hudo trpela ob cvetju po slani, tako da je klasje ostalo prazno. Pšenica se istotako suši. Ves zaskrbljen kmet pregleduje svoja žitna polja in pričinja za žetvijo brez upanja, da bo kaj kruha za družino.

Dežja pa ni. Vode primanjkuje in ponekod cele vasi vozijo vodo in se na potoku komaj zvrstijo. Slaba letina se obeta tako pri krmi kakor tudi pri žitu.

Koruza in krompir še razmerno dobro kaže, toda če ne bo prav kmalu dežja, tudi pri tem ne bo pridelka.

Ne razumemo avstrijskega kmetijskega ministra, da je mogel pri takih razmerah napovedati dobro letino.

KAMEN

Prihodnjo nedeljo bomo pri nas praznovali Šmarjetno žeganje. Po svečanem pranganju bo slovesna sv. maša na prostem z ljudskimi petjem.

Vsi prisrčno vabljeni!

Slovenci v Špitalu na Dravi

Ze sedem let, že od spomladi leta 1945 je Špital na Dravi važno središče za slovenske begunce, slovenske politične emigrante. Takoj po zgodovinsko težkih dneh začetkom meseca maja 1945 si je tisoče in tisoče katoliških Slovencev rešilo golo življenje s tem, da so zapustili domovino in so odšli v neznano tujino in takrat v istih tednih je postal Špital na Dravi važno slovensko središče.

Takrat so zasedbene oblasti na Koroškem uvidele, da tisoči in tisoči, ki so zapustili svoje domove, ne bodo mogli za daljši čas „stanovati“ pod milim nebom, kakor je bilo prve tedne na Vetrinjskem polju. Tam so bili takratni emigranti izpostavljeni vsem vremenskim neprijetnostim in vsem silam narave. Na krompirjevem polju vetrinjske okolice so imeli takrat deset in deset tisoči Slovencev svoje ležišče. Travo, listje in seno so nastlali na golo zemljo, da so si mogli malo odpočiti, strehe svojim „stanovanjem“ pa so delali iz smrekovih skorij. Bili pa so kljub vsemu veseli, da so se rešili pred razmerami v domovini, kakor tudi se to sliši skoraj neverjetno.

Skoraj dva meseca je trajalo tako stanje. Medtem se je število emigrantov na Vetrinjskem polju obupno zmanjšalo. Vsa strahota pa je bila v tem, da so takrat obljubili takratni predstavniki zasedbene oblasti, da gredo emigranti v Italijo, kjer bodo dobili primerna stanovanja in prehrano ter ostalo oskrbo. In so jih okrog 15.000 poslali tja, od koder so zbežali, v domovino. Domovina pa jih je sprejela — in tega ne bo mogoče nikdar pozabiti — to se pravi njeni komunistični predstavniki so jih sprejeli s — smrtjo. To je strašen slovenski Katyn...

Tisoči in tisoči v Špitalu in v Lienzu! Tja se jih je iz Vetrinja največ zateklo. Nekaj jih je odšlo tudi v Šent Vid na Glini in v Judenburg. Mnogo pa se jih je razkropilo tudi po kmetijah in v tovarne.

Od onega časa je postalo špitalsko taborišče za emigrante nov dom. Tako srečnega se je počutil vsak, prav vsak, ki se je preselil iz Vetrinjskega polja v nova stanovanja v Špitalu, ki so jih tam adaptirali iz prejšnjih konjskih hlevov. V barakah se je nato začelo razvijati pravo domače življenje: zasebno, družinsko in javno. Kakor država v državi je postajala vedno bolj in bolj oblikovana slovenska skupnost.

Vsak je našel tam priliko, da je mogel razvijati in pokazati svoje sposobnosti v duševnem delu ali pa pri ročnem delu. Eno in drugo je bilo potrebno, posebno pa še: iznajdljivost in praktičnost. To se je pokazalo takrat v ureditvi stanovanj in v ureditvi delavnic ter v ureditvi otroških vrtcev, ljudskih in srednjih šol ter strokovnih tečajev. Saj je gotovo zanimivo, da so imeli takrat begunci-emigranti v Lienzu in v Špitalu slovensko gimnazijo, ki sta imeli pravico javnosti. Kdor je tam maturiral, ta je imel pravico do vstopa na univerze v Avstriji in v vsem zapadnem svetu.

Družina pa je postala v teh razmerah res družina. Imela je navadno po en prostor, kjer so bivali vsi. Tam so imeli svoje postelje, tu je bil štedilnik in skoraj nikjer ni manjkal — bohkov kot. Tako so veliko lažje prenašali težkoče, ki jih je prinašalo nujno s seboj novo življenje. Vsi so čutili, da ne spadajo sem, da tu ni dom očetov in da ta zemlja ni domača gruda. Vedeli

pa so tudi, da jih „bratje“ več ne marajo, ker niso hoteli zatajiti zvestobe veri, ker so hoteli ostati zvesti slovenstvu, toda slovenstvu brez internacionalnega komunizma. Pa so zaradi tega, ker so hoteli ostati zvesti svojim velikim duhovnim vrednotam, morali postati — emigranti, begunci.

V taborišču so se pripravljali emigranti za novo domovino, v novem svetu. V tem času pa je posameznikom kakor tudi celim družinam in vsej skupnosti tisočerih in tisočerih stala odločno ob strani Cerkev, kakor je bila zaščitnica slovenskega naroda že mnogo in mnogo stoletij. Tega se vsi Slovenci z zelo malenkostnimi izjemami tudi dobro zavedajo in zato Cerkev tudi iz srca ljubijo in so ji iskreno vdani. Spoštujejo

Kupujem vsake viste starega železa, kovi ne, kosti, čunje in papir, vse po najboljši cenil. Pridem prevzemam na dom. Vsak naj ima pripravljeno, kar hoče oddati. Ako hoče kdo kaj oddati, na sporoči na moj naslov:

Piuk Valentin
VELIKOVEC—Völkermarkt 2.-Maigasse 23.

in ljubijo pa seveda tudi predstavnike Cerkve, svoje domače duhovnike, ki so z narodom šli skozi veselje, pa tudi skozi žalost in trpljenje, tudi skozi vetrinjsko tragedijo...

Prav Cerkev je bila tista, ki je največ pripomogla v barakah do znosnega življenja. Bogoslužje, pridige in druge verske vaje — vse v domačem jeziku — je reševalo emigrante propada ter jih usposabljal za odločen in močen korak v svet. Še danes se vsak izmed teh tisočev in tisočev v Kanadi, Združenih državah, Venezueli, Argentini,

AMERIKANCI, SLOVENSKI IZSELJENCI PO ŠIRNEM SVETU, RAZVESELITE SVOJE DOMAČE V STARI DOMOVINI Z LEPIM MOLITVENIKOM „VEČNO ŽIVLJENJE“.

Braziliji, Avstraliji in povsod po širnem svetu rad spomni nazaj na Špital in pravi: tam, tam smo dobivali močil!

V tem Špitalu so se zbrali letos na praznik sv. apostolov Petra in Pavla slovenski begunci. Stara baraka, v kateri je bila cerkev, je že skoraj razpadala. Postavili so na istem mestu novo kapelo. Mons. dr. Jagodic, bivši papežev narodni delegat, je novo kapelo blagoslovil. Bil je veselja polni dan za taboriščnega župnika Miha Burja. Veselil pa se je tudi župnik Tone Miklavčič, ki je ta dan obhajal 25-letnico mašništva. Njemu in bivšemu papeževemu delegatu, ki je obhajal 30-letnico mašništva ter profesorju Slaparju, ki je obhajal 20-letnico

ALI STE SI ŽE NABAVILI NAJBOLJŠI IN NAJBOLJ RAZSIRJENI LJUDSKI MOLITVENIK „VEČNO ŽIVLJENJE“? — DOBITE GA PRI UPRAVI „NAŠEGA TEDNIKA“.

mašništva, so vsi slovenski taboriščniki prav iskreno čestitali k jubilejem. — Slovesnost so popoldne zaključili, ko so postavili v novi cerkvi lep križev pot. Ob zaključku slovesnosti je tudi naš priljubljeni gospod pater našel lepo priliko, da je nanizal misli najvažnejših postaj križevega pota — slovenskega begunskega človeka.

Sprememba davčnega zakona 1952

Zaradi sprememb, ki jih določa zakon o davčnih spremembah za leto 1952 pri dohodninskem davku (uslužbenki davek), ni več treba plačati uslužbenškega davka, zasedbeni prispevka ter prispevka za zgradbo stanovanj od dohodkov pri izplačilu plač po 30. juniju 1952, ako zaslužek po odbitku zakonito dovoljenih odtegljajev ne presega naslednjih zneskov:	25	dnevni	0.96	0.65	0.40	0.14
	25	tedenski	5.76	4.—	2.40	0.80
	25	dvotedenski	11.53	7.80	4.80	1.80
	25	mesečni	25.—	17.—	10.40	3.80

V tabeli za uslužbeni davek ostanejo neizpremenjeni zneski, ki sledijo plačilni stopnji 25.

K uradni izdaji za uslužbenki davek po stanju z dne 1. januarja 1952 bodo pravočasno izdani dodatni pregledni listi.

Za davčne obveznike bodo pri ugotavljanju dobička za gospodarsko leto 1951 (1950-51) dovoljeni višji zneski za obrabo v istem obsegu kakor za gospodarsko leto 1950 (1949-50), dodatno pa je mogoče vpoštevat za obrabljive gospodarske predmete, ki so bili nabavljeni ali na novo napravljeni v koledarskem letu 1950, višje zneske za obrabo v izmeri ene četrtine dovoljenega zneska za navadno obrabo (§ 7 zakona o dohodnini).

Zakon o spremembi davka za leto 1952 predvideva nadalje individualno metodo za izračunavanje in vpoštevanje nepravilnih dobičkov (navidezni dobiček) za gospodarsko leto 1951 (1950-1951).

Podrobnejše posameznosti o določilih zakona o spremembi davkov za leto 1952 so razvidne iz odloka zveznega ministrstva za finance z dne 19. junija 1952, št. 48.4000-9/1952, ki bo v kratkem objavljen v uradnem listu avstrijske finančne uprave.

dnevni zaslužek	27.23 S
tedenski zaslužek	163.41 S
dvotedenski zaslužek	326.84 S
mesečni zaslužek	708.16 S

Zato odpade v uradni izdaji tabele za uslužbenki davek po stanju z dne 1. januarja 1952 prvih 22 stopenj zaslužka.

Uslužbeni davek, zasedbeni prispevek ter prispevek za zgradbo stanovanj od dohodkov znaša skupno pri izplačilu zaslužka po 30. juniju 1952:

23	dnevni	0.32	0.32	0.32	0.11
23	tedenski	1.92	1.92	1.92	0.60
23	dvotedenski	3.84	3.84	3.84	1.50
23	mesečni	8.33	8.33	8.33	2.90
24	dnevni	0.64	0.62	0.37	0.13
24	tedenski	3.84	3.70	2.30	0.70
24	dvotedenski	7.69	7.40	4.60	1.60
24	mesečni	16.66	16.20	9.70	3.40

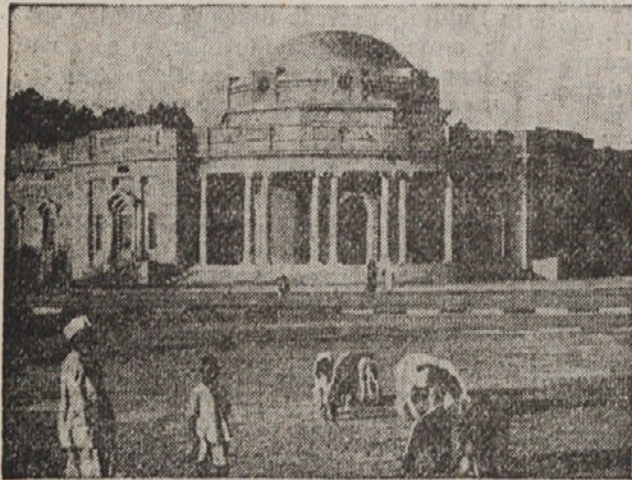

Generalni tajnik Organizacije združenih narodov je bil začetkom julija na Dunaju. — USIS.

Svet v sliki

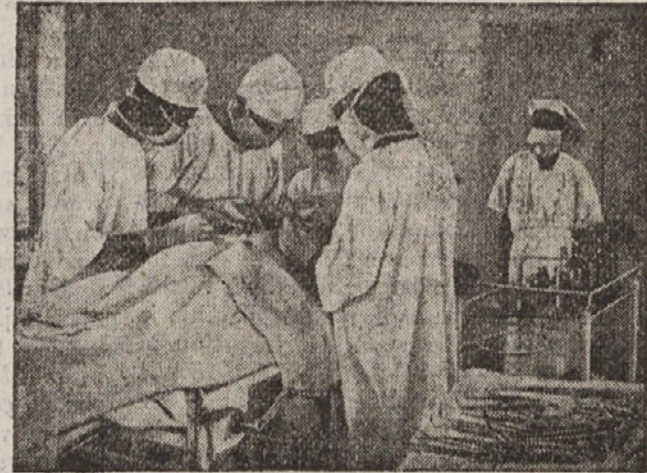
Novi vrhovni poveljnik vojnih sil Atlantske zveze general Matthew B. Ridgway — USIS.

Medicinska visoka šola v Khartumu, v glavnem mestu Sudana (severo-vzhodna Afrika)

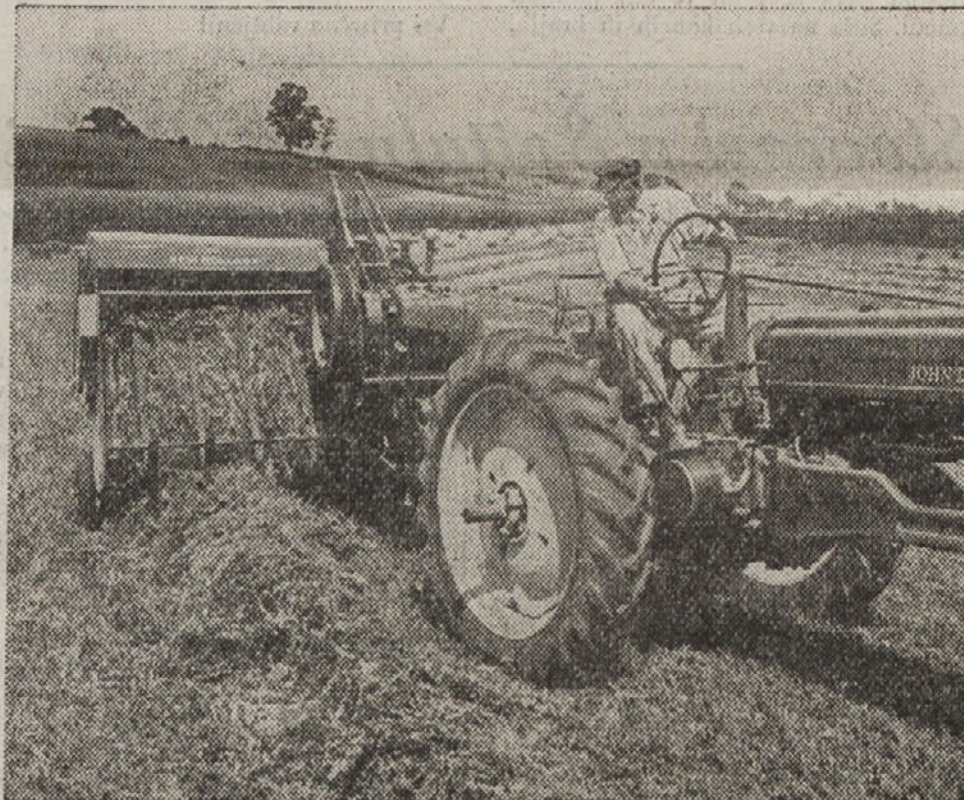
Novi vrhovni poveljnik vojnih sil Združenih narodov na Koreji general Mark W. Clark, bivši visoki komisar v Avstriji - USIS

Sudanski študentje medicine pri operaciji v neki sudanski bolnišnici

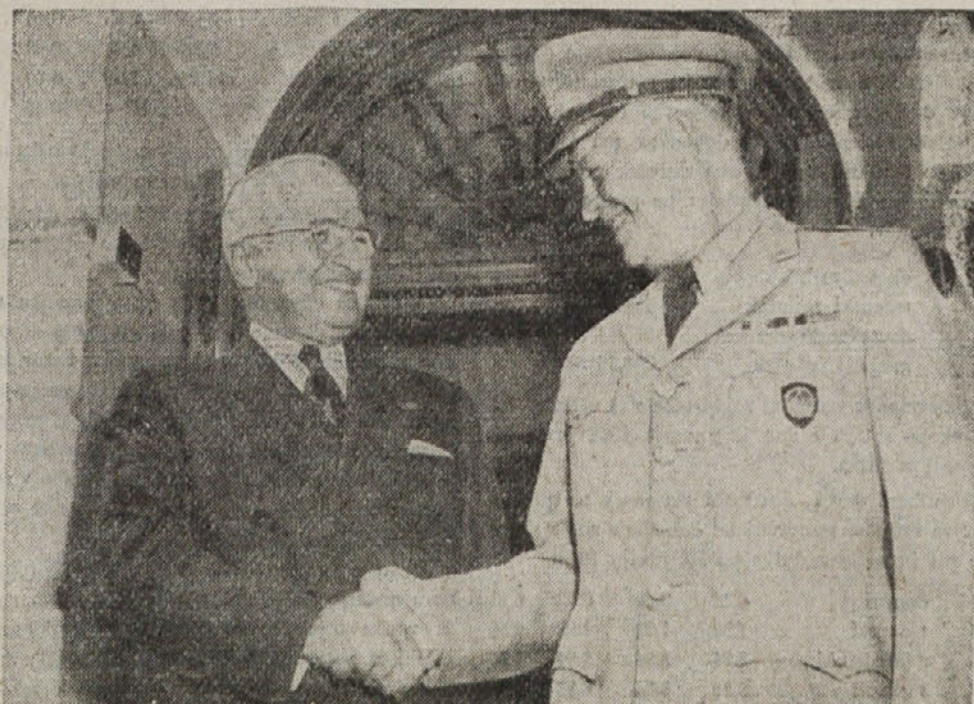
Ko je bil kancler dr. ing. Leop. Figl v Ameriki, mu je nadžupan mesta New York-a izročil častno odlikovanje. — USIS.

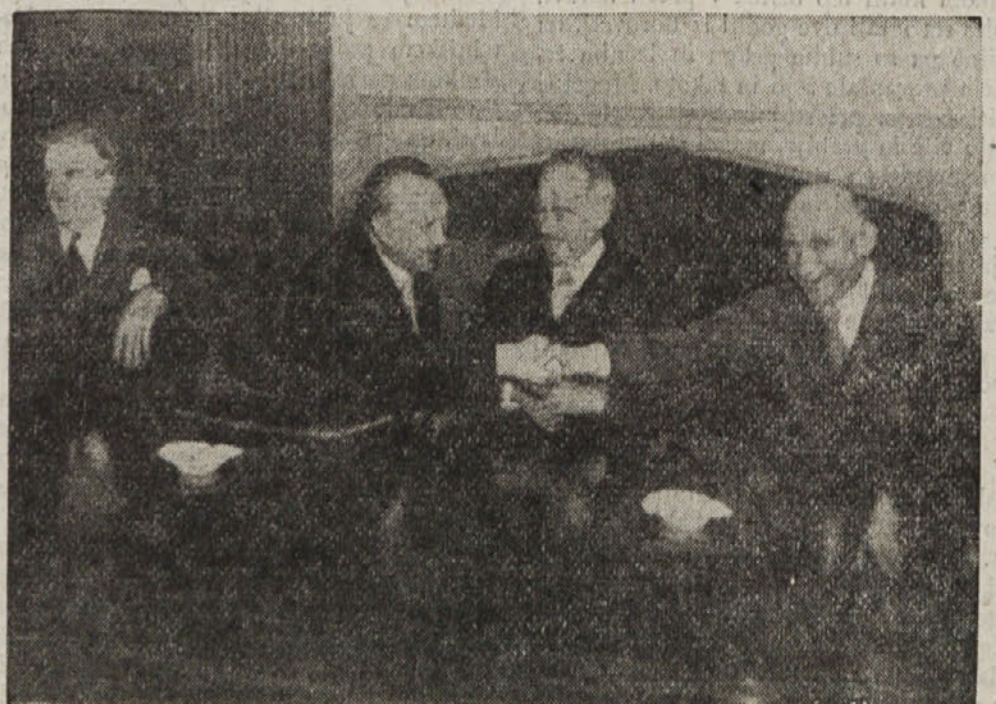
Na ameriških kmetijah uporabljajo stroj, ki kosi travo, jo veže in v presledkih pušča na travnikih. — USIS.

Zvezni kancler dr. Adenauer podpisuje nemško generalno pogodbo. — USIS.

Predsednik Truman pozdravlja pri povratku iz Evrope generala Eisenhowerja, ki se poslavlja s tem od vojaškega življenja - USIS

Zunanji ministri Vel. Britanije, Francije in Združenih držav so podpisali v Bonnu nemško generalno pogodbo. — Od leve na desno: Anth. Eden (Vel. Britanija), dr. Adenauer (Nemčija), D. Acheson (USA) in Rob. Schuman (Francija). — USIS.

Ameriške kmetijske šole

Pred 90 leti je bilo kmetijstvo glavni steber ameriškega gospodarstva. Zato je razumljivo, da so se veliko ukvarjali z vprašanjem, kako izboljšati in povečati kmetijske pridelke. Rešili so to vprašanje na ta način, da so pospeševali in širili kmetijsko šolstvo.

Tako je veliki ameriški državnik, Lincoln, ki je v Združenih državah odpravil suženjstvo, leta 1862 podpisal zakon, ki je pripravljaval pot ustanavljanju javnih kmetijskih šol v Združenih državah. Ta zakon je namreč pooblastil vlado Združenih držav, da daruje vsaki zvezni državi zemljo, ki jo naj proda in z izkupičkom ustanovi predvsem kmetijske in tehnične šole.

Dvajset let pozneje je ameriški kongres sprejel spet drug zakon o denarni pomoči za kmetijska raziskovanja v novih kmetijskih šolah. Pozneje so dajali podpore za šolanje kmetijskih učiteljev.

Danes imajo Združene države 69 državnih kmetijskih visokih šol. Najmanjša je na Alaski s 400 slušatelji, največja pa v Kaliforniji s 40.000 visokošolci. V Zdr-

Kmetijske strokovne šole so ga tudi v veliki meri rešile negotovosti, ki ogrožajo njegov pridelek. Kdor danes v Ameriki kupi ali vzame v najem kmečko posestvo, se posvetuje z okrajnim kmetijskim učiteljem, ki mu pomaga izdelati strokovni gospodarski načrt za njegovo kmetijo. Predvsem bo poslal kmetijskemu poskuševališču v svoji bližini vzorce svoje zemlje, da točno ugotovi njeno kakovost. Na podlagi strokovnega pregleda dobi dotični kmetovalec točna navodila, kaj naj seje na svoji zemlji in kako naj jo gnoji. Tržna poročila, ki jih objavljajo kmetijske visoke šole, ga točno obveščajo o cenah in povpraševanju po posameznih vrstah pridelkov. Če hoče kmetovalec gojiti perutnino, mu okrajni kmetijski učitelj svetuje tiste vrste, ki se mu najbolj izplačajo. Razen tega mu svetuje, kako naj ravna z živino, katero od časa do časa pregleduje in jo po potrebi cepi proti nalezljivim boleznim.

Po drugi svetovni vojni se specializira na ameriških visokih šolah za kmetijstvo vedno večje število inozemcev, povprečno okoli 3.000 vsako leto. Razen tega se na njih vpisuje več sto rednih slušateljev iz inozemstva.

Nesebična pomoč kmečkemu stanu je osnovno načelo, katerega so se dosledno držale ameriške kmečke univerze pri svojem tako uspešnem delu v Združenih državah, kjer se vsak kmet lahko poslužuje njihove strokovne pomoči. Zato so sedaj najbolj poklicane, da s svojim izkustvom pomagajo tudi kmetijstvu v ostalih delih sveta.

Ko prebiramo taka poročila o ureditvi kmetijstva in o ureditvi kmetijskih šol v Združenih državah, se moramo nujno spomniti na to, kako je s kmetijskimi šolami pri nas. Kljub vsem že deset- in desetletnim obljubam, kljub zagotovilom prijateljstva in naklonjenosti vseh političnih strank še do danes koroški Slovenci nimajo niti polletne nižje kmetijske šole. Zato tudi ni čudno, da so kmečko-gospodarske razmere v južnem delu dežele tako zaostale in da je rentabilnost kmetijstva v tem delu dežele najnižja. Krivi temu pa niso slovenski kmetje, krive temu sta koroška deželna vlada in deželna kmetijska zbornica, to se pravi z drugimi besedami: obe vladni stranki.

Koroški sejem

V času od 7. - 17. avgusta letos bo v Celovcu velika razstava lesa in lesnih izdelkov. Ne bo pa to več navadna celovška razstava, spreminjena bo v pravo razstavo vsega koroškega gospodarstva, ki ima svoj temelj v lesni industriji. Zato se bo ta vsakoletna razstava koroškega gospodarstva tudi preimenovala v Koroški sejem.

Prejšnjo sredo je bila v Celovcu časni-karska konferenca, kjer je predsednik Koroškega sejma, mestni svetnik Rudolf Novak, izčrpnoro poročal o pripravah za to prireditve koroškega gospodarstva. Tega sestanka so se udeležili med drugimi še član deželne vlade, komercialni svetnik Sagaischek, celovski župan Peter Graf i. dr.

Koroški sejem bo v istih prostorih kakor dosedanja celovška razstava, vendar pa bodo ti prostori povečani, ker bo obseg razstave tudi večji. Osrednji del razstave pod imenom „Les, njega obdelava in vnovčevanje“ - bo razmeščen v gimnaziji in v šotorih, ki jih bodo postavili pred gimnazijo. Koroška prispeva k izvozu lesa iz Avstrije 33% vsega izvoza. Iz te številke je mogoče razvideti velik pomen lesnega gospodarstva za celotno koroško gospodarstvo. To dejstvo pa tudi opravičuje, da je ravno v Celovcu razstava lesa in vsega lesnega gospodarstva. Seveda je pri tem vodstvo razstave našlo veliko razumevanje pri osrednjih oblasteh na Dunaju, kakor pri koroški deželni vladi, pri trgovski in kmetijski zbornici, zlasti pa še pri mestni občini celovski.

Glavni namen Koroškega sejma in predvsem lesnega oddelka je v tem, da pokaže pravilno obdelovanje lesa, da najde nove možnosti produkcije, da skrbi za izboljšanje prodaje in da zagotovi polno zaposlenost lesne industrije in lesne obrti. Nadalje je namen te prireditve, da skrbi za trgovske zveze v lesni industriji, da ugotavlja najboljše načine varstva gozda itd. Koroški sejem naj tudi privabi lesne interese iz tujih dežel, iz Italije, Balkana in Levante, predvsem pa iz Trsta. Vse to naj omogoči, da bo nastala v okviru Koroškega sejma tudi avstrijska borza za les.

Glavni deli lesnega oddelka razstave bodo: gozd, spravljanje lesa in žagarska industrija, lesna trgovina, lesna industrija in lesna domača obrt, pohištvo, tesarstvo, vnovčevanje lesa, stroji za obdelovanje lesa.

Poleg razstave lesa pa bo v okviru Koroškega sejma v prostorih Hasnerjeve šole in v prostorih Trgovske akademije še razstava drugih delov koroškega gospodarstva: industrija, obrt, kmetijstvo in gozdarstvo.

Na Koroškem sejmu ne bodo zastopane samo koroške tvrdke, zastopane bodo tudi podjetja iz ostalih zveznih avstrijskih dežel, zastopani pa bodo tudi razstavljalci iz zamejstva. Tako je odobren za razstavljalce iz Jugoslavije za uvoz razstavnega blaga znesek 2, 500.000 šil. O okviru tega zneska bo izvozila Avstrija v Jugoslavijo stroje za mlinarsko industrijo, kmetijske stroje, strojila, železnino, papir, elektro- in radio material. Jugoslavija pa bo uvozila v Avstrijo živila, sadje, cement, čreva, ročna dela, furnirje itd. - Pogajanja so tudi za podobno kompenzациjo z Italijo v višini 50 milijonov lir. Z Nemčijo pa je že sklenjena pogodba za kompenzациjo v vrednosti 100.000 mark.

Avstrijske zvezne železnice so že odobrile za obiskovalce Koroškega sejma popust pri vožnji (na železnicah in avtobusih) v višini 25% vozne cene, jugoslovanske železnice pa so dovolile 50%-ni popust.

Na veseličnem prostoru bodo mogli najti obiskovalci prijetno razvedrilo in vsakovrstno okrepčilo v dobro oskrbljenih restavracijah. - V zvezi s sejmom bo na praznik, dne 15. avgusta, velika sejemska tombola z dragocenimi dobitki: novo motorno kolo, kolesa, električni šivalni stroj in še 500 drugih dobitkov.

Ob koncu omenimo še, da je častni pokrovitelj Koroškega sejma koroški deželni glavar Ferd. Wedenig, v predsedstvu pa so: predsednik trgovske zbornice dipl. ing. Rob. Rapatz, predsednik kmetijske zbornice Herm. Gruber, predsednik delavske zbornice Pavel Truppe, kot zastopnik deželne vlade Fr. Sagaischek in celovski župan Peter Graf. Predsednik odbora je mestni svet. Rud. Novak, podpredsednik pa komerc. svet. Fr. Leist.

Nova cena mleku

S prvem julijem so stopile v veljavo nove cene za nekatere kmetijske pridelke in za nekatere kmetijske potrebščine. Povišana je cena krušnemu žitu. To pa za naše kraje skoraj ne pride v poštev, ker mora velik del naših kmetov krušno žito in moko še dokupovati, za prodajo pridelala le malo število kmetov pri nas krušno žito. - Pač pa je za nas važno zvišanje cene mleku.

S prvim julijem doplačuje država za vsak liter mleka še po 20 grošev. In je tako zvišana cena mleku od sedanje cene 1.40 za liter na 1.60 za liter.

Zvišanje cene mleku je pa tudi za naše kraje velikega pomena, saj je ravno dohodek iz prodaje mleka mali vir stalnih dnevnih dohodkov.

Zaradi zvišanja cene mleku pa se cena za potrošnike mleka ne zviša. Vsako zvišanje cen kruha in mleka za potrošnike bi vplivalo na vse cene in posledica tega bi bilo nujno zvišanje vseh plač in stara pesem bi se nadaljevala, nikdo pa ne bi v resnici nič imel od tega.

Teh 20 grošev, ki jih od 1. julija kmet več dobi za liter mleka, pa ni nikar dar kmetu, kakor nekateri mislijo in tudi pišejo. To zvišanje kmet sam plača s tem, da so od 1. julija zvišane tudi cene za umetna gnojila in za krmila. Ker brez umetnih gno-

jil in brez dodatnih krmil ni zvišanja mlečnosti, je že samo iz tega jasno, da kmet sam plača na drugi strani to, kar več dobi za mleko. Doslej je tudi za pocenitev umetnih gnojil in krmil država doplačevala. To doplačevanje se je s 1. julijem znižalo, zato pa se je povešalo doplačevanje pri ceni mleka.

Pri zvišanju cene za mleko pa je važno, da dobijo to zvišanje samo oni kmetovalci, ki oddajo mleko (ali smetano) mlekarni ali pa po mlekarni urejeni zbiralnici. Za mleko, ki ga prodajo kmetovalci na domu, morejo dobiti razliko po 20 grošev za liter samo takrat, ako prodajajo kmetje to mleko po naročilu najbližje mlekarne.

Ker pa pri nas zlasti v onih krajih, ki so oddaljene od prometa in kjer danes kmet že najslabše more prodajati svoje pridelke, ni ne mlekarn in ne zbiralnic mleka, smetane in masla, bo ena prvih dolžnosti za drug in tudi zastopnikov naših kmetov, da se to vprašanje uredi v korist naših kmetov. Mlekarna ne sme biti zato tu, da z veliko režijo obremeni vsak liter mleka in vzdržuje veliko število osebja. Dolžnost združenih mlekarn je v prvi vrsti, da pomaga kmetu in to predvsem onemu kmetu, ki si sam ne more pomagati, to pa so mali in srednji kmetje, ki nimajo te sreče, da bi bile njihove kmetije ob glavnih cestah.

Nove cene za krmila in gnojila

S 1. julijem so stopile v veljavo nove cene za umetna gnojila in za krmila. Ker je za enkrat malo povpraševanje tako po umetnih gnojilih kakor po krmilih, še tudi niso dokončno določene cene za te kmetijske potrebščine.

Krmila bodo za približno 40 grošev pri kilogramu dražja kakor pa so bila doslej, bodo pa zelo verjetno v zadostni meri na razpolago, ker predvidevajo uvoz raznih oljnatih tropin v letu 1952-53 v količini 80

tisoč ton. Največ bo kokosovih in gorčičnih tropin ter tropin zemeljskih orehov.

Umetna gnojila so se tudi s 1. julijem znatno podražila, cena še ni dokončno določena, bo pa v glavnem naslednja (za 100 kilogramov za potrošnike v šilingih in brez vreč):

kalijeva sol 73.-, Thomasova moka 69.50, superfosfat 85.-. Ako so gnojila v vrečah, se podražijo za približno 4.50 šil. pri vsakih 100 kg.

Krompir v nevarnosti!

Ker v prejšnjih letih škoda, ki jo je povzročil krompirjev hrošč, še ni bila tako velika in vidna, kmetje vzamejo vse premalo resno veliko nevarnost, ki grozi našemu krompirju. Večkrat mislijo in tudi tako ravnaajo, kakor da bi bila samo stvar šolskih otrok, da za zabavo in kratek čas hodijo po krompirjevih njivah in pregledujejo, kje bi bil skrit krompirjev hrošč.

ŠTEVILO OVC

Po cenitvah ameriškega ministrstva za kmetijstvo je bilo začetkom leta 1952 število ovc na vsem svetu okrog 808 milijonov. To pomeni, da se je število v primeri s prejšnjim letom povečalo za 4 odstotke. Na povečanje so gotovo vplivale ugodne podnebne in vremenske razmere ter izboljšanje gospodarskih razmer.

Zaradi velikega povpraševanja po volni pa tudi po ovčjem mesu se je število ovc po končani vojni povečalo do lanskega leta za 100 milijonov.

V Evropi se je število ovc tudi povečalo, vendar pa je še vedno za 2 odstotka pod povprečjem iz let 1936 - 1940. Največ se je število ovc v lanskem letu povečalo v Grčiji (za 15 odstotkov), ki je dosegla tako 92 odst. števila ovc iz povprečja let 1936 - 1940. Največje število ovc v Evropi je v Španiji, kjer se je tudi lansko leto število ovc povečalo za 3 odst. in je tako doseglo doslej največje število. Malenkostno se je povečalo število ovc v Veliki Britaniji, na Irskem, v Zapadni Nemčiji in Franciji.

DUNAJSKI VELESEJEM

Jesenskega dunajskega velesejma, ki bo v času od 7. - 14. septembra na Dunaju, se bo s posebnimi razstavami udeležilo osem držav (poleg Avstrije) in sicer: Anglija, Bolgarija, Češkoslovaška, Italija, Jugoslavija, Madžarska, Romunija in Zveza socialističnih sovjetskih republik.

YSI V KMEČKO GOSPODARSKO ZVEZO

Dnevnik „Ameriška domovina“, ki izhaja v Clevelandu v Združenih državah,

Zaradi izredne vročine v zadnjih dneh pa je razvoj ličink krompirjevega hrošča skrajšan, vedno več hroščev prileti iz Furlanije in vedno večje je število hroščev, ki jih pri nas dobijo. Prizadeta nista pri tem samo okraja Šmohor in Beljak, ampak vsi okraji na Koroškem.

V izrecno korist kmetovalcev samih je, da čim bolj resno pomagajo pri iskanju in zatiranju krompirjevega hrošča.

piše v eni zadnjih številki tudi o dobro uspelem občnem zboru Kmečke gospodarske zveze v Celovcu ter nato pravi:

„Nova organizacija želi zbrati pod svojim okriljem ves slovenski kmečki stan, ki ne mara komunizma ne te ne one vrste.

Ameriški rojaki, posebno še kmečki ljudje, iskreno želimo, da bi slovenska koroška KGZ zajela vse zdrave kmečke plasti v deželi in da bi se kar se dá notranje kakor tudi zunanje razmahnila v dobro svojega stanu in v korist vsega našega naroda. Kmečki stan preživlja danes doma kakor tudi drugod po svetu krizo.

PRALNE MOSKE OBLEKE

Neko večje trgovsko podjetje v New-Yorku je začelo s prodajo moških poletnih oblek, katerih ni treba likati in jih je mogoče poljubno prati. Tkanino za to obleko sestavlja 60 odstotkov dupont orlon vlaken in 40 odstotkov bombaža. Kakor poročajo, ohranijo te obleke, tudi če so večkrat oprane, še vedno svojo gubo in obliko, ki so jo imele pri izgotovitvi in po prvem likanju. Le zelo redko je potrebno te obleke na novo likati.

OD KLETI DO STREHE
vsa gradiva, kakor:
CEMENT, HERAKLIT
STREŠNA LEPENKA in VOTLI ZIDA
STOISER & WOLSCHNEI
Tvorica betonskih izdelkov - stavbni material in keramiki
CELOVEC - KLAGENFURT
Bahnstraße 87 - Tel. 25-42. St. Stefan i. Lavantta

POCENI PRODAJA v trgovski hiši **Georg Umschaden** se nadaljuje! Varčno kupiti pomeni: kupiti v trgovski hiši **Georg Umschaden** Celovec - Klagenfurt Fleischmarkt

Tudi letos na **BELJAŠKO ŽEGNANJE** največja koroška narodna veselica - 2. avgusta 1952

KRATKOCASNICE

Vzgoja

Mama mali Liziki: „Kaj dela Francej zunaj?“
Lizika: „Ne vem.“
Mama: „Pojdi ven in reci mu, da tega ne sme!“

Stari in novi Adam

Bilo je po misijonu. Udeležil se ga je tudi Zep, ki je vsled preobilne pijače imel že ves rdeč nos. Pa ga vpraša prijatelj Jokej po misijonu: „Zep, ali si slekel starega Adama?“

Zep odgovori: „Da, sem gal Pa kaj pomaga, ko pa novi že tudi začinja piti.“

Dober odgovor

Zefa Neži: „Ti si tako skopa, da bi človek od tebe še vrvi ne dobil, da bi se obesil.“

Neža: „Da, res, za to bi je že ne dobil.“

ČE IMA DENAR

„Vi se hočete poročiti, mladi mož? Ali morete tudi ženo preživljati? — „Ampak seveda — če ima denar.“

TIER-ECKE!

zoološka trgovina in trgovina z živalmi

J. WERSCHETZ

Beljak-Villach, Bahnhofstraße 19
Telefon 68-29

ENODNEVNI PIŠČANCI

beli ameriški leghorn
jerebičasti italijanski
stari štajerski
rhodeländer
New-Hampshire
Sulmtaler

mlade jajčarice 11 tednov stare
New Hampshire
Zadnji dan pošiljanja in oddaje piščancev: 16. julij 1952.

MLADE JAJČARICE samo proti prednaročilu. Za čisto raso, zdravje, starost, dostavitev po pošti ali po železnici (da dosepejo živi) — garantiramo.

Naročite še danes, kar potrebujete. Kupujemo vse vrste malih živali in jih stalno nudimo v prodajo.

Dobro jutro — dober dan, SCHLEPPE-pivo vsaki dan!

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoldanski oddaji.

13. julija: 7.15 Verski govor — Jutranji spored. — 14. julija: Tedenski pregled — Tekoča dela v kmečkem gospodarstvu. — 15. julija: Zdravnik. — Po svetu. 18.30 Poje oktet „Slavček“. — 16. julija: 14.30 Za podeželje. — 17. julija: 14.30 Umetne pesmi. — 18. julija: 14.30 Komentarji — Zanimivosti. — 19. julija: Literarna oddaja — Iz športa — 18.30 Ženitovanski običaji pri Slovencih. — 20. julija: 7.15 Verski govor — Pester spored.

LJUBLJANA (val 202,1, 212,4, 327,1 m)

Zdravstveni nasveti vsak torek ob 17.30. Kmetijski nasveti vsako nedeljo ob 15.30 — Vsak dan ob 19.00 na valu 327.1m oddaja za inozemstvo.

10. julija: 14.40 Zborna petje. 19.10 Uspavanke. 19.40 Zabavna glasba. 20.15 Slov. narodna pesem. — 11. julija: 12.00 Srbske, bosanske, makedonske in dalmatinske narodne pesmi. 14.10 Popularni zvoki. 18.30 Igra radijski orkester. 19.15 Narodne pesmi (duet s harmoniko). — 12. julija: 13.00 Zdravstveni nasveti. 14.00 Narodne pesmi. 18.30 Ritmi in pesmi. 21.15 Harmonika, bas in klarinet.

„Hiša malega človeka“ dobavlja najugodnejše radio-aparate, elektro-material
RADIO SCHMIDT
Celovec - Klagenfurt, Bahnhofstr. 22

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri. Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura“. (val 50.25, 31.10, 25.55 in 196 m)

RADIO TRST II
306,1 m ali 980 kc sek

Dnevne oddaje: 7.15—8.30 11.30—14.30, 17.30—24.00. Ob nedeljah: 8.00—24.00. Poročila dnevno:

10. julija: 13.00 Slovenske narodne igra šramel kvintet, vmes poje moški duet. 13.30 Geršwin: Amerikanez v Parizu. 19.00 Slovensčina za Slovence. 20.30 Okno v svet: prof. Vlad. Žitko — Sodobni načini osvetljenja v fotografiji. 21.00 Radijski oder — Paul Claudel: Zamena. — 11. julija: 13.00 Glasba po željah. 18.15 Bliss: Koncert za klavir in orkester. 19.00 Osebnosti in usode — Pinay, franc. min. predsednik. 20.30 Tržaški kulturni razgledi. — 12. julija: 12.00 Obljube in dejstva — Gottwaldov režim v težavah. 18.15 Koncert ruskih balalajk. 19.15 Koncert tenorista Dušana Pertota. 22.00 Čajkovski: Hrestač — suita. — 13. julija: 9.00 Kmetijska oddaja. 11.30 Oddaja za najmlajše — Preprosti bratec. 12.15 Od melodije do melodije. 13.00 Glasba po željah. 15.00 Bach: Brandenburški orkester. 16.00 Koncert pevskega zbora iz Doline. 17.00 Bartok: Klavirski koncert. 18.00 Iz delavskega sveta. 19.00 Iz filmskega sveta. 22.10 Verdi: Aida — prvo dejanje. — 14. juli-

ja: 13.30 Kulturni obzornik. 18.15 Koncert pianista Ambroseta. 19.00 Mamica pripoveduje. 21.00 Književnost in umetnost. 22.00 Verdi: Aida — drugo in tretje dejanje. — 15. julija: 13.00 Glasba po željah. 19.00 Kralji in ljudje — Na Slattlandskih otokih. 20.30 Aktualnosti — Vistosmerjenje duha na Vzhodu. 21.00 Dramatizirana povest — Bevk: Kresna noč — 3. del. 22.00 Verdi: Aida — 4. dejanje. — 16. julija: 13.30 Kulturni obzornik. 18.15 Brahms: Koncert za klavir in orkester. 19.00 Zdravniški vedež. 20.00 Koncert violinista Dobronya. 20.30 Sprehodi po morju — Človek si upa preko oceana. 21.00 Koncert vokalnega quinteta Veselih bratcev. 21.20 Čajkovski: Francesca da Rimini. 23.00 Hanson: Koncert za orgle, godala in harfo.

NEW-YORK

(val 19, 25, 31, 49, 251 in 379 m)

Oddaje vsak dan ob 18.—18.15 in od 19.30 do 19.45 (samo val 379).

Elektro-Rauter, Beljak-Villach

Instalacije, svetilke, električni štedilniki, radijski aparati, električne naprave, hladilniki

Kupujem uporabljivo železo — staro železo — razne kovine — cunje — star papir — kosti — ščetine

G. FRICK

Celovec-Klagenfurt, Salmstrasse 7

KÄRNTNER AUTOSALON

lastnik Alex Polgar
HERRENGASSE 10
Celovec - Klagenfurt, Tel. 44-24
LOHNER-motorni kotači in avtomobili
tovarniško novi ali priložnostni nakupi
Prodaja - nakup - komisija

Prodam nekaj izvodov knjig:

1. Nemško-slovenski slovar.
 2. Slovensko-francoski slovar.
 3. Praktična kuharica (izdano leta 1952).
- Naročila pod značko „Janez“ je poslati na naslov „Našega tednika“.

Dobra knjiga

ŠE VEDNO NAJLEPŠE DARILO

Album Koroške	15 šilingov
Ograd (Janez Jalen)	10.—
Rotija (Mauser)	4.—
Sin mrtvega (Mauser)	4.—
Prekleta kri (Mauser)	4.—
Cmokec poskokec (Bazilij)	3.—
Cela kolekcija stane	30 šilingov

Za inozemstvo stane cela kolekcija 2.50 USA dolarjev

Kupujte predvsem pri tvrdkah, ki oglašajo v našem listu!

MALI OGLASI

Vsaka beseda stane 1.10 šil. (in 10% davka).

Pondarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil. (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec, št. 43-58).

Kateri prednosti

Vam nudi

Teppichhaus Radlmayer

PRI NAKUPU PREPROG · PREGRINJAL · BLAGA ZA POHIŠTVO · NAMIZNEGA IN POSTELJNEGA PERILA

1. NAJVEČJO IZBIRO
2. PAZLJIVO POSTREŽBO
3. NIZKE CENE · PLAČILNE OLAJŠAVE

BELJAK-VILLACH · POSTGASSE 3 · TEL. 47-67

Električne priprave, motorji, lestenici, kuhalniki, štedilniki in radijski aparati najugodnejše Elektro-HAAS & CO, Celovec, Bahnhofstrasse

Kdor išče delavca, kdor išče službo, ako kaj kupuješ, ako prodajaš — k vsemu Ti pripomore Mali oglas v „Našem tedniku“.

Obiščite restavracijo „Zur Glocke“, Celovec, Bahnhofstrasse. Vsak četrtek, soboto in nedeljo ples.

Priporočila se izdelovalnica in trgovina z okvirji in zaloga umetniških slik Hans Treffer, Celovec, Burggasse.

Kmetje, pozor! Cemetno strešno opeko, cement, heraklit dobavlja in zamenjuje za vse sorte lesa (tudi na štoru), obračunavanje po dnevnih cenah. Pri odvozu lesa dostavljam gradbeni material brezplačno. Zagar, Celovec-Klagenfurt, Rampenstrasse 15.

NABIRAJTE RZENE ROŽICKE! (MUTTERKORN)

Austria Pan-Chemie Ges. m. b. H., Wolfsberg na Koroškem, plača zaradi lastne porabe že leta za posušene rzene rožičke najvišje dnevne cene. Pošiljke pošljite po pošti.

Gumijasti izdelki, specialna trgovina **GUMMIHAUS WIEDNER**, Celovec, Bahnhofstrasse. Dežni plašči, kopalne potrebščine, pnevmatike, gumijaste cevi, gumijasti škornji.

VOLNA

Torbice, čevlji, krtače za kopanje, ležalni stoli, pleteno in vrtno pohištvo, vse vrste domačih potrebščin od strokovne trgovine za suho robo, šteti in metle
S. KORENJAK, Celovec, Benediktiner Platz 10

Posebna ponudba! Zimnice (modroci) tridelni, kompletne velikosti z dobrim gradlom in Ia. afrikom samo 5. 369.— Kriskhe Co, Celovec-Klagenfurt, 8. Mai Strasse in Neuer Platz.

Oglašuj v našem listu!

Iščem natakaričo, lahko začetnica, za natakarsko in kuhinjsko delo. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod značko „vestna“.

Računski stroj, pisalni stroj, takoj kupim. Graz, Hauptpostfach 501.

Slovenec, star 25 let, vaje kmečkoga dela, sedaj gozdni delavec, želi spoznati pošteno Slovenko, 18 do 25 let. Dopiši s sliko, ki se vrne, na upravo „Našega tednika“ pod značko „Zvestoba“.

GOZDNO KOLJE (WALDSTANGEN)
za izvoz, 8 do 18 m dolgo, 6 do 8 cm na dnu, brez lubja, kupuje na akreditiv vedno
Koroška vnovčevalnica lesa
FRIEDRICH EBERHART
Klagenfurt, Obstpl. 4, Tel. 48-71

Balonski in dežni plašči v največji izbiri v specialni trgovini Valentin TARMAN Celovec, Völkermarkter Strasse 16.

KINO
CELOVEC-KLAGENFURT
Stadttheater
Začetek ob 15.30, 17.45, ob ponedeljkih tudi ob 20. uri.

Od 11. do 14. VII. „Das entweichte Haus“
Od 15. do 17. VII. „Haftbefehl der Liebe“

Prechtl
Predstave ob 16.00, 18.15 in 20.50.
Od 11. do 17. VII. „Wenn die Abendglocken leuten“

BELJAK-VILLACH
Bahnhoflichtspiele
Predstave ob 12., 16. uri, ob 18.15 ter, ob 20.30, ob nedeljah tudi ob 10. uri dopolnilne.

Od 11. do 14. VII. „Teresa — Die Geschichte einer Braut“
Od 15. do 17. VII. „Shanghai-Express“

Izrabite veliko razprodajo zaradi preselitve veletrgovine čevljev GROHAR Celovec-Klagenfurt, Kramergasse - S tem si prihranite denar

List izhaja vsak četrtek. — Naroča se pod naslovom „Naš tednik“, Celovec, Viktringer Ring 26. — Cena mesečno 3 šil., za inozemstvo 4 dolarje. Lastnik in izdajatelj Narodni svet koroških Slovencev. — Odgovorni urednik Albert Sadjak, Celovec, Viktringer Ring 26. — Tisk: „Carinthia“, Celovec, Völkermarkter Ring 25. Telefonska številka uredništva in uprave 43-58. — Pošt. ček, urad št. 69.793.